

BLESTEMUL - ULTIMA ARMĂ A ROMÂNILOR

Țară suzerană, numele tău e încă,
România.

România, țară cu revoluții confiscate și emanații reductibile, țară cu Parlament alcătuit din indivizi semidocti și inși plini de... savoare lingvistică: Grapă, Mazăre, Boboc, Căprar, Răzmeriță.

România, țară cu maledicțiile gazelor de șist și cu spitale mai bolnave decât bolnavii, cu câini sălbăticiți sfâșiind oameni pe străzi, cu sanatorii fără acoperiș și senatori heterocliți, cu școli fără căldură și urși coborând în orașe după hrană.

România, țară unde dreptatea umblă cu capul spart de chiar mâna celor care o împart și căreia puterile străine îi aprobă executivile.

România, țară cu politicieni dispuși să-și vândă și sufletul pentru a purta, fie și pentru o singură zi, caftanul domnesc, țară cu așezări scufundate și cu ucigași pe „zebră” plimbându-se liberi printre regi și împărați de felurite culori.

România, țară supusă oricărui dorește să-și instaureze suzeranitatea prin corupție!

Oameni buni, împotriva acestor nenorociri enumerate aleatoriu, desigur, și a altora ce se însoțesc mereu cu nedreptatea, locuitorilor acestui pământ, fie ei români, evrei, maghiari, nemți, ori țigani, le-a mai rămas o singură armă de apărare: blestemul.

Mă întreba deunăzi o fată:

-Urgia cuvântului azvârlit chiar asupra ce-

lor aleși, se prinde de ei ?

-Da, îi răspund cu duioșie creștină, cuvintele pot avea un potențial extrem de primejdios dacă sunt rostite în lumina adevărului. Amintește-ți versurile argheziene și vei înțelege de ce nu trebuie să invidiezi pe nimeni, înainte de-al vedea murind:

„Nu știu cum se-mpreună stihiiile cu sorții,
Că blestemul dreptății are puterea morții.
De nu te ocrotește norocul în delir,
Nu scapi să te ajungă nici mort în cimitir.
Oriunde te-ai ascunde te caută cuvântul”
Și mai încolo:

„Păzește-te de rele, că-ntr-un bordei din zare
O văduvă blestemă, șoptind la lumânare”

Vasile TODI

DIN POEZIA ADEVĂRATĂ A LUMII

Departe e Serbia - Bate toba

Adam PUSLOJIĆ

Departe este Serbia! Încă o țară
la ieșirea lină din lumina boreală
în care inima-mi bate spre afară
când omul cade și nu se mai scoală.

Departe-i Serbia; dar mereu vie
este și eu nu pot să mor visând
cum hienele neamului, din colivie,
mârâie la mine și mușcă cântând.

Bate toba. Ne cheamă frontul descuiat
spre vest și moartea ne soarbe din halbă.
În loc de clopot - biserica mea albă
acum poartă un rug tot mai înflăcărat.

Dragostea devine doar o amintire.
din ceruri unde n-am fost niciodată.
Serbia-i tot mai departe. O scelipire
de stea ce dispare, un surâs de fată.

LA PAS PRIN CAPITALA BANATULUI • LA PAS PRIN CAPITALA BANATULUI

IOAN HAȚEGAN

În vechea piață de paradă - azi Libertății - printre clădirile militare se numără și Garda Principală (Militar Hauptwache). Clădirea avea un etaj cu arcade mari și două turnuri la intrare, iar la subsol - depozitele de muniții. De aici plecau în gardă soldații ce apărau cetatea Timișoarei de odinioară. Era unul dintre cele mai urâte locuri, căci, aici, cetățenii care nu au ascultat ordinele comandantului militar al cetății erau duși și „tratați” cu toată severitatea. Mărturii vechi spun că pașnicii orășeni preferau să treacă pe oriunde, dar nu prin fața clădirii, așa că ocoleau piața. Dar vremurile acelea au apus de mult. Și au venit vremuri noi: Timișoara se transformase într-un puternic centru economic, comercial și financiar. Se înființaseră și o mulțime de bănci, societăți de economii și asigurări. În anul 1869 apare Casa Agrară de Economii, din Timiș (Temescher Agrar-

Timișoara - Casa Agrară

Sparkasse/ Temesi Agrár-taka-rékpenztár), cu un capital inițial de 1.200.000 de coroane. Sub conducerea pricepută a cavalerului Eduard von Vest (o figură proeminentă a vremurilor sale), banca își mărește neîncetat capitalul și devine una dintre cele mai puternice. (Apropo, știați că această bancă cumpărase părți din Stațiunea

Băile Herculane?). Cândva, în anii '70-'80 ai secolului trecut, sediul își modifică structura. Pe desene vechi și fotografiile de epocă apare o clădire cu două etaje, cu fronton principal și cu 8 bolți la parter. Spre sfârșitul aceluiași secol - atunci când afacerile băncii prosperau - conducerea hotărăște reconstrucția clădirii. I se mai adaugă un etaj, cel de-al treilea, pe care îl putem vedea și azi, apar balcoane pe fronton, la etajele I și al II-lea, iar bolțile de la parter devin funcționale. Stilul noii construcții era renascentist. O clădire frumoasă, solidă, care mărește prestația băncii. Parterul era ocupat în parte, și de diverse magazine. La început fusese o firmă optică a lui Steinfeld, continuată de A. Kecskemeti. Urmează apoi atelierul de șelărie și imitații de piele al lui. A. Tillschneider și magazinul de prezentare al fabricii de încălțăminte „Turul” (Banatul). Dar vine vijelia comunistă și mătură totul.

Foaia de Giarmata

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

UNDE EXISTĂ DORINȚĂ, NIMIC NU ESTE IMPOSIBIL

Satul Cerneteaz a avut parte de o dublă bucurie la sfârșitul lunii septembrie. Legătura cu lumea a fost reînnoțată prin efortul susținut al autorităților locale, care au consolidat și restaurat vechiul Pod de Cărămidă, dar au inaugurat și un pod nou, modern, pentru locuitorii de acum și pentru generațiile viitoare.

Legătura dintre satul Cerneteaz și „lume” se făcea până nu demult pe vechiul „Pod de Cărămidă”, construit la jumătatea secolului al XVIII-lea de austrieci. În timp, acesta a continuat să se deterioreze, iar soluția era construirea unui nou pod. În proiectul inițial al noului pod, „Podul de Cărămidă” trebuia demolat, iar cel modern urma să-l înlocuiască. Totuși, prin voința domnului primar Virgil Bunescu, acest monument al istoriei Bănățene și, cine știe, poate în curând monument de patrimoniu, a fost salvat, consolidat și restaurat, iar noul pod, modern, iluminat, a fost construit în imediata apropiere. La inaugurarea lucrărilor realizate la cele două poduri, au fost prezenți în data de 28 septembrie reprezentanți ai Consiliului Județean, ai Guvernului și, desigur, locuitorii comunei Cerneteaz, în frunte cu copiii satului. În cele ce urmează vă vom prezenta ce a însemnat acest important eveniment pentru toți cei prezenți, dar și amintirile pe care le au cu „Podul de Cărămidă”, care de acum va deservi doar pietonii și va fi un loc de relaxare.

Istoria podului nou este la fel de complexă ca cea a „Podului de Cărămidă”, după cum ne explică domnul primar Virgil Bunescu. A început pe vremea domnului Roșianu prin tentativa de a reabilita vechiul pod, de a construi unul nou. În mandatul domnului Delvai, acesta a semnat un contract care ducea la construcția unui nou pod. Iată, acum, în mandatul domnului primar Virgil Bunescu s-au finalizat ambele proiecte. „Podul nou a avut o istorie destul de zbuciumată, cu mici transformări de proiect, dar, este un pod frumos, realizat bine, destul de aspectuos și, sper să fie peste timp rezistent, pentru mai multe generații. Este realizat doar cu bani din bugetul comunei Giarmata, iar costurile pentru ridicarea sa au ajuns aproape de 7 miliarde. Construcția noului pod a atras și un eveniment mai deosebit. În proiectul original, era prevăzută demolarea podului vechi pe considerente de siguranță, în caz de inundații. Am înțeles apelul cetățenilor din Cerneteaz, dar era și o voință a mea să-l păstrăm. Mai mult decât atât, mi se părea normal să-l aducem într-o stare civilizată, într-o stare în care să poată fi privit și folosit de către pietoni, pentru recreere. Structura de rezistență a fost refăcută, apoi fiecare cărămidă curățată, iar fragmentele lipsă înlocuite. Ne-am

Pentru a fi pus în valoare, noul pod beneficiază de un sistem de iluminat

consultat cu niște arhitecți, am folosit mâna de lucru proprie și materiale achiziționate de noi, am folosit cărămizi vechi, recuperate, similare cu cele originale. Însă a trebuit să vin zilnic aici să verific, să mă asigur că se respectă tehnica de construcție. În plus s-au montat băncuțe aspectuoase din lemn, s-au pus stâlpi de iluminat și a fost dezvelită o placă comemorativă”, subliniază domnul primar Virgil Bunescu

„Noul pod este certitudinea că această comunitate are un viitor trainic”

Cătălin TIUCH

Deputat Parlamentul României

Știu că pentru mine, acest pod nou este certitudinea că această comunitate are un viitor trainic. Foarte multe din amintirile din copilărie sunt legate de Podul de Cărămidă: partide de pescuit,

scăldatul zilnic și mai știu că fiul meu va fi legat de noul pod. E o trecere și o certitudine că lucrurile evoluează în viață și că noi, oamenii care ne tragem din această comunitate am reușit să construim și să întemeiem ceva care să marcheze această trecere. Desigur, acest lucru nu ar fi fost posibil fără sprijinul Primăriei Giarmata și al Consiliului Local, care au asigurat finanțarea construirii noului pod și reabilitarea celui vechi. Tot la această construcție au participat toți cetățenii comunei Giarmata, toți cei care și-au plătit taxele și impozitele, pentru că și din acești bani s-au folosit la ridicarea noului pod.

„Societatea civilă participă la deciziile administrației locale”

Florian FERARU

Președintele Asociației „Pro Cerneteaz”

În momentul în care arhitecții vorbesc de construcția unei lucrări de artă de care nu sunt legați sufletește, ei gândesc cu creionul în mână. Când vine partea de tradiție, de suflet, se complică lucrurile. Asta s-a întâmplat de fapt la Cerneteaz. Sufletul, cultura, tradițiile, au venit și s-au pliat

peste proiectul inițial și au intrat într-un „conflict”, dar până la urmă s-a rezolvat într-un mod foarte frumos. Momentul de astăzi, prin inaugurarea podului nou și consolidarea celui vechi, reprezintă de fapt o punte puternică ce se leagă între comunitatea locuitorilor din Cerneteaz, restul lumii și civilizație. S-a creat o legătură prin acest pod, societatea civilă participă la deciziile administrației locale. A fost deschis și dosarul de clasare în patrimoniu pentru „Podul de Cărămidă”.

„Acest pod îmi readuce aminte de momente frumoase ale vieții”

Prof. Ana RADIN

Fiica satului Cerneteaz

Ca fiică a satului Cerneteaz, nu vă pot împărtăși în cuvinte bucuria și emoția pe care le-am trăit și pe care le-am transmis și copiilor mei de la școală. Nu întâmplător, noi, școala de la Cerneteaz am organizat o activitate extrașcolară, pentru a ne aduna cu toții să participăm la acest eveniment. Chiar dacă sunt mici, dorim să însuflăm acestor vârstare dragostea pentru frumos și dragostea pentru ceva ce s-a făcut pentru comunitatea în care trăim, pentru satul nostru natal. Vreau să vă spun că fiind fiica satului Cerneteaz, acest pod îmi readuce aminte de momente frumoase ale vieții. Dumnezeu a orânduit ca acest sat să fie binecuvântat, iar astăzi, acest pod este reabilitat, este conservat și va fi păstrat pentru generațiile ce vor veni.

„Veneam zilnic să văd cât au mai făcut, cât mai au până termină”

Marin CUMIȚA

Localnică satul Cerneteaz

Pentru mine e o mare bucurie, nu stau departe de pod și toată ziua vin și trec pe el. Pe Podul de Cărămidă treceam zilnic, pentru că lucram la Giarmata, de când m-am mutat aici în Cerneteaz, după căsătorie. Socrii mei mi-au spus că e de mult

Maria Cumița, cea mai vârstnică localnică prezintă la inaugurare, a primit o bucată din panglica tăiată

podul, când am venit aici. Soacra mea mai îmi spunea câteodată să ne punem și noi, cei care eram mai tineri, să facem împreună un pod nou pe locul podului de cărămidă, pentru a fi pentru urmași. Nu s-a încumetat nimeni din sat să ne adune să facem un pod și credeam că nu mai apuc ziua în care să văd un pod nou aici. Cât au durat lucrările, pentru că v-am spus că stau aproape, veneam zilnic să văd cât au mai făcut, cât mai au până termină. Mulțumesc la Dumnezeu că le avem pe amândouă, că domnul primar își dă interesul și pentru satul nostru pentru a face tot ce este mai frumos și mai modern. Cu dânsul reușim poate și noi să fim cel mai frumos sat din județ.

Pagină realizată de PAULA MOLDOVAN

Foaia de Ramna

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Eu nu sunt conducătorul lor, sunt slujitorul lor

Achim Nicolae MILOȘ - preot paroh Denta

Părintele Achim Mi-
loș a văzut lumina
zilei la 11 octombrie 1956,
iar primii ani din viață sunt
strâns legați de Ramna. De
aici are cele mai frumoase
amintiri, și-a petrecut cop-
ilăria printre lecțiile de la
școală și jocurile cu ceilalți
copii din sat, apoi s-a dus la
Seminarul din Caransebeș.
Din 1978 până în 1982 a
studiat Institutul Universitar

de la Sibiu, iar din 1 ianuarie 1984 este repartizat
preot ortodox la Denta.

Preacucernice părinte, ce anume v-a îndemnat
să alegeți un drum în viață dedicat în totalitate lui
Dumnezeu și oamenilor?

► Dacă aș spune că determinarea mea a fost
credința, aș fi meschin. La vârsta aceea nu știam
asta, dar unchiul meu, profesorul Nicolae Roșu
mi-a spus să aleg fie muzica, fie teologia. Iar la
Ramna, la vremea respectivă era „fabrică” de
popi, majoritatea alegeau teologia. Motivul nu-
mărului mare de preoți din Ramna cred eu, erau
părinții. Pentru a avea o viață mai ușoară, ne în-
demnau să alegem acest drum.

Totuși, la vremea respectivă nu era un drum
ușor de urmat, având în vedere presiunile politice.

► Da, era foarte greu în acele vremuri. În tim-
pul comunismului nu puteam să ne dăm nici copiii
la școală decât la teologie sau, cel mult, istorie.
Ne scriam predicile, ne erau controlate caietele.
Nu pot spune că ne investigau până la sânge, dar
nici ușor nu ne era. Eu, spre exemplu, când am
venit la Denta preot, secretarul de partid era din
Ramna și n-am avut nicio obstrucție. Le făceam
copiiiilor pungă de Crăciun, dar nimeni nu îmi avea
treaba, până la un punct. Iar ceea ce spun unii,
că nu puteau cununa sau boteza, eu nu cred. În
30 de ani de când sunt preot, nu am avut nicio
reclamație, îmi pot privi enoriașii în ochi oricând,
iar capul pe pernă îl pun foarte liniștit.

Dumneavoastră menționați în începutul inter-

viului că nu ați ales acest drum în viață simțind
o chemare. Totuși, pe parcurs, credința dumnea-
voastră a devenit foarte puternică și astăzi propo-
văduiți cu dragoste cuvântul Domnului. Cum s-a
întâmpat această schimbare?

► E absolut normală. Fiecare dintre noi are de
la Dumnezeu acest dar. Un profesor de la Sibiu
accentua un citat din Sfânta Scriptură, care cred
că acum este elocvent: „cine nu are lege, din fire
face ale legii”. Dumnezeu ne dă acest dar, noi
trebuie să-l dezvoltăm. Nu cred că la vârsta lice-
ului sunt mulți care înțeleg această cale. Este ca
și cum am fi avut în România 15 ca Petre Țuțea,
și 10 ca Părintele Constantin Galeriu. Sunt sigur
că ar fi schimbat o generație. Dar și noi am avut
profesori excepționali care ne-au insuflat aceas-
tă dragoste. Nu aș schimba niciodată drumul pe
care l-am ales, pentru nimic în lume. Și dacă s-ar
schimba religiile, ar fi o nouă schismă, aș muri
ortodox. Credința aceasta vine din inimă și, cred
eu, este drumul pe care trebuie să-l urmez.

Preacucernice părinte, în urmă cu mulți ani,
pe străzile înguste ale Ramnei de atunci incolțea
credința și iubirea necondiționată a unui copil față
de origini. Cum erau vremurile atunci, cum a fost
copilăria în Ramna?

► Chiar dacă eram la Seminar, nu uit câte zile
am că am făcut o formație de muzică ușoară la
Ramna, se numea „74”. În momentele alea, nu
ne-a făcut decât bine nouă și celor care erau în
apropierea noastră. Îmi aduc aminte că duceam
tobele acasă, iar seara puneam muzică la mag-
netofon, iar moșul zicea „nu-l mai țineți pe asta
la școală că nu faceți popă din el până-i lumea”.
Eram copii, dar n-am făcut niciodată nimic rău.
Era o binecuvântare pentru noi. Joia făceam
seara tineretului la Ramna, sâmbăta la Vermeș.
Când dansam, noi aveam perechi. Copiii de azi
trăiesc virtual, nu mai simt bucuria din lucrurile
care ne bucurau pe noi atunci. Nu pun sentiment
în tot ce fac, sau poate nu-i înțelegem noi. Postu-
rile erau posturi, nu era dans, nu era nimic, acum
e discotecă în fiecare seară din post.

Care este rolul unui preot într-o parohie, de

unde pleacă și spre ce tinde?

► Rolul său este să-și ducă turma la mântuire,
dar drumul acesta să nu credeți că exclude socia-
lul. Eu încerc să le explic ce e bine și ce nu, dar
oamenii fac tot ce vor, iar eu îi susțin. Eu nu sunt
conducătorul lor, sunt slujitorul lor.

Liberalul arbitru de care vorbea Sfântul Augus-
tin...

► Exact. Libertatea este cea mai mare bine-
cuvântare venită de la Dumnezeu.

Totuși, vorbind în general acum, preotul spune:
„nu ai voie să”. Referindu-ne la liberalul arbitru, la
libertatea pusă în noi de însuși Dumnezeu și ceea
ce ni se spune, aceste lucruri nu se bat cap în cap?

► În canoanele bisericii asta scrie. Ce se uită
însă este că trăim în secolul XXI, nu mai poți fi
atât de rigid.

Preacucernice părinte, ar fi mult mai multe de
spus, sunteți un bun interlocutor și un preot cum
rar mi-a fost dat să văd. Îmi permit să spun că sun-
teți o binecuvântare pentru credincioșii ortodoksi
din Denta. Totuși, în încheiere, aș vrea să vă rog
să-mi spuneți câteva cuvinte despre unchiul dum-
neavoastră, profesorul Nicolae Roșu.

► Din ce-mi aduc aminte, la un moment dat,
după Al Doilea Război Mondial luase tipografia
unui evreu. El a fost și legionar și tipărea o revis-
tă, „Almanahul satelor”, unde erau cuprinse tot
felul de curiozități vizavi de începerea culturilor,
cum și când se plantează. A studiat în Ramna,
apoi a făcut studiile la Paris, deci îi era ușor să
scrie. Datorită tipografiei, a început să fie urmă-
rit de Securitate, iar cu noi în casă a stat timp de
șase ani dacă nu mă înșel un milițian, îl chema Gri-
gorie. „Uica” stătea în „clet” și avea o gaură mică
făcută acolo, acoperită cu o masă răsturnată, nici
nu-ți dădeai seama că stătea acolo. Ieșea seara
de acolo și era atât de slab încât a intrat și s-a as-
cuns între două geamuri când a intrat milițianul
într-o seară în cameră. După ce a plecat, el s-a în-
tors în magazia de care vă spuneam. Studenții lui
au ajuns peste ani în Securitate și l-au reabilitat.

INTERVIU REALIZAT DE
MONICA GAIȚA

O LOCAȚIE NOUĂ, MODERNĂ, PENTRU PRICHINDEII COMUNEI NOASTRE

DANIELA IACOBESCU

A
nul școlar a început pentru cei 30 de micuți ai comunei noastre
în casă nouă. Administrația locală a
mutat grădinița din vechea locație pentru
a înlesni procesul instructiv-educativ și
pentru a oferi condiții dintre cele mai bune.
Schimbarea a intervenit din dorința doamnei
primar, Magdalena Ciurea, datorită faptului
că vechea clădire în care funcționa grădinița
aparținea Bisericii Greco-Catolice din Ramna.
„Acolo trebuiau făcute mai multe reparații,
iar eu am considerat că este mai bine să aloc
bani din bugetul local pentru a renova acest
spațiu în care se află grădinița în prezent,
care este al nostru și unde se face economie
la lemne și la energie electrică. Asta pentru
că în vechea locație era o centrală separată
de cea de la școală”, ne-a explicat doamna primar.
Acum, grădinița
funcționează în clădirea administrativă a vechii primării, care a
fost dotată corespunzător pentru a oferi micuților cele mai bune
condiții. S-au renovat trei încăperi și s-a făcut un grup sanitar, iar
administrația locală speră ca în primăvară să mai facă încă un grup

sanitar și să amenajeze un spațiu de joacă corespunzător. Valoarea
totală a investiției la noua grădiniță a fost de 20.000 de lei, desigur,
inclusiv cu renovarea dispensarului medical – unde s-au cumpărat
doar materiale. Noul spațiu în care micuții
Ramnei își desfășoară activitatea este mult
mai luminos decât cel anterior, iar condițiile,
mult mai bune. „Ceea ce îmi doresc este să
le aduc mai multe jucării copiilor din Ramna
și Valeapai, prin generozitatea domnului
primar din Bocșa”, a mai spus doamna
primar Magdalena Ciurea.

Noii „locatari” sunt foarte bucuroși de
spațiu, de căldura și jucăriile care i-au
întâmpinat. „Avem copii înscriși de la vârsta
de 3 ani la vârsta de 6 ani, apoi trec în
clasa pregătitoare. În acest an am debutat
cu 26 de copii înscriși și este foarte greu
pentru un singur cadru didactic. Condițiile
în noua grădiniță sunt mult mai bune, spațiul este mult mai luminos,
avem căldură, aici spațiul este oferit de comunitate, deci nu
presupunem cheltuieli suplimentare. Copiii sunt foarte încântați de
această schimbare în bine”, a concluzionat doamna Aurelia Moteca,
educatoarea prichindeilor din Ramna.

Foaia de Vermeș

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Am revăzut băncuța în care am stat în clasa I, sala de clasă din ciclul gimnazial

Prof. Alina-Mariana MINGEA - director la Școala cu clasele I-VIII Vermeș

Doamna directoare, deși sunteți o fiică a acestei comune și oamenii de aici vă cunosc, jurnalul în paginile căruia va ajunge acest interviu va fi citit și în alte localități. De aceea, v-aș ruga să vă prezentați în câteva cuvinte, să ne spuneți cum ați ajuns pe poziția pe care o ocupați astăzi?

► Am absolvit în 2005 Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Matematică-Informatică, am făcut apoi masterul, tot pe Matematică-Informatică. Apoi, am lucrat trei ani la Liceul Teologic Baptist, după care am venit acasă și m-am titularizat pe postul de profesor de Matematică de la Școala Generală Vermeș.

Ce v-a făcut să vă întoarceți în Vermeș? Era atât de puternică chemarea locului natal, rădăcinile?

► Nu neapărat rădăcinile. Din salariul de profesor este foarte greu să te susții în Timișoara și

să plătești o chirie, iar acesta este unul dintre cele mai puternice motive pentru care am revenit.

Când ați revenit la Școala din Vermeș, ce sentimente v-au încercat? Erau similare cu cele pe care le-ați simțit în clasa I, când ați pășit aici pentru prima dată?

► Desigur, am fost foarte emoționată. M-am întors în școala în care am crescut, am revăzut băncuța în care am stat în clasa I, sala de clasă din ciclul gimnazial. Dar, fiind totul amenajat, modernizat, sentimentul nu a fost la fel de puternic ca și atunci când am fost elevă.

Cum v-ați integrat în colectivul profesoral, mai ales că ați avut șansa să revedeți și să lucrați încă cu foștii dumneavoastră dascăli?

► Când m-am întors, pentru doi ani am fost profesoară de Matematică, apoi, am devenit director. Desigur, am venit cu forțe proaspete, cu elan, cu gândul să îmbunățesc ceea ce știam că este nevoie încă de când eram elevă aici. Cu noi nu s-au prea făcut excursii, așa că pentru premianți nu am mai cumpărat cărți și am organizat excursii. Am făcut anul trecut o excursie pe ruta

Deva, Sarmisegetuza, Hunedoara și al său castel, la Rezervația de zimbrii din Retezat pentru a diversifica activitățile copiilor și a le răsplăti eforturile la învățătură.

Pentru că ați adus vorba de rezultate școlare, aș vrea să vă întreb care a fost promovabilitatea la Examenul de Capacitate?

► Am avut o promovabilitate sub 50%, dar, dintre cei promovați am avut o elevă cu rezultate foarte bune, cu 10 la Matematică și 9,60 la Limba și Literatura Română. Dar, așa a fost tot timpul. Sunt unii copii cu rezultate mai bune, iar alții cu rezultate mai puțin bune.

Părinții sprijină școala?

► Da, se implică activ în activitatea copiilor și în cea a școlii. Se interesează de notele copiilor, discută cu profesorii. Acum, în toamnă, ajută și la tăierea lemnului pentru a asigura căldura peste iarnă, iar de fiecare dată când i-am solicitat au fost receptivi.

- va urma -

INTERVIU REALIZAT DE
MONICA BRAD

BISERICA DE LEMN DIN ERSIG

KATHERINE SCHNEIDER

Biserica de lemn din Ersig poartă hramul „Adormirea Maicii Domnului” și este antedatată de anul 1767 înscris pe icoanele iconostasului. Biserica este înscrisă pe noua listă a monumentelor istorice. Vechimea acestei biserici a fost aproximată în a doua jumătate a secolului 18 pe baze stilistice și formale. Curățarea icoanelor de pe iconostas a scos la iveală datarea din 4 ianuarie 1767 de pe friza apostolilor și, sub un strat mai nou de pictură, o însemnare pe ușile împărătești: „Acele dveri... leau plătit Gheorghe... 1767”. Aceste însemnări fixează în timp cu mai multă precizie momentul de încheiere a lucrărilor de ctitorire și înzestrare a acestui lăcaș de cult.

Un al doilea rând de însemnări păstrate în biserică indică o renovare majoră în anul 1838. Pe icoana Sfântului Ioan Botezătorul stă înscris: „Ianăș Mămut chinez au dat de pomană 1838”. Pe

icoană se poate observa cum vechea pictură transpare pe alocuri indicând o repictare la acest an. O însemnare pe friza apostolilor afirmă că „Acelea sfinții apostolii au plătit Costa Danciu 1838”. Și aici este vorba, desigur, de o repictare. O a treia însemnare contemporană cu cele două anterioare se poate citi pe icoana Maicii Domnului care afirmă următoarele: „Acelea sfinte icone lea împreună cu dverile și cu răstignirea de sus au plătit Petru Neagu șumari erarial 1838”. Este posibil ca pictura murală să fi fost executată în 1838, odată cu repictarea iconostasului.

O nouă etapă de înnoirii este sugerată de o însemnare pe grinda peste intrarea în naos: „Spre veșnica pomenire a răpoștilor Magdalena Milescu 1896”. Turnul improvizat în fața pridvorului a fost probabil ridicat atunci sau după aceea. Starea bună de conservare de azi o datorăm reparațiilor de întreținere efectuate de-a lungul timpului.

Clasa pregătitoare

BARBU LUCAS
BUGĂRIN IONUȚ
COCEA ȘTEFAN
DAMIAN MARIO
LASCU RAISA
LIGHEZAN FABIAN

LUGOJAN ALEXANDRU
MICLEA CHRISTIAN
RÎMPU ALESSIA
SIMIONESCU DENISA
SPOREA ADI

Școala cu clasele I-VIII Vermeș

Inst. Maria PÎRVAN

Clasa I

BUNA CASIAN
DRAGOESCU BIANCA
MIOC NAOMI

POENARIU IASMINA
POPESCU DALIANA

Foaia de Obreja

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

IMPORTANȚA SITULUI ROMAN DE LA TIBISCUM

Datorită unei poziționări geografice favorabile, orașul Tibiscum va cunoaște și o evoluție comercială rapidă. Toate produsele schimbate între Mediterana și Provincia Dacia tranzitau zona văii Timișului și a Pogonișului. Astfel, încă din prima jumătate a secolului II p.Chr. în mica așezare de la Tibiscum (*vicus* militar) asistăm la transformări profunde, materializate prin schimbarea cădirilor din lemn în construcții din piatră dispuse după o anumită tramă stradală (Tibiscum se afla la intersecția a două drumuri imperiale, care făceau legătura cu Dunărea, dar și cu capitala Daciei romane – Ulpia Traiana Sarmizegetusa). Datorită acestui „boom” economic, orașul Tibiscum va primi în secolul III p.Chr. titlul de *municipium*, devenind un centru urban cu statut superior, cu o pătură socială bogată, care primește multe privilegii cetățenești.

Din inscripțiile în piatră și cărămidă cunoaștem trupe militare profesioniste, mobile și specializate care protejau atât *municipium*-ul, cât și granița de vest a Daciei romane. Aceste garnizoane erau cantonate în caste, fiind constituite în special din călăreți – arcași, aduși din zone exotice ale imperiului: Palmyra sau nordul Africii.

Originile, credințele și preocupările acestor militari și ale familiilor lor vor oferi orașului Tibiscum o evoluție aparte în istoria Daciei romane. Astfel, pe lângă zeii clasici ai antichității romane (Iupiter, Mars, Venus sau Apollo), întâlnim și credințe în zeități misterioase, din zone îndepărtate ale imperiului: Malagbel, Baal Hamon sau Iarhibolus. Nu sunt uitate, la Tibiscum, nici credințele autohtone, manifestate prin cultul mistic al cavalerilor danubieni, cavaleri – eroi, care amintesc de alte vremuri, când teritoriul Daciei era condus de Burebista sau Decebal.

Așezarea de la Tibiscum, fondată încă din timpul lui Traian, nu își încetează existența odată cu retragerea romană din Dacia de la sfârșitul secolului III p.Chr. Cercetările arheologice recente indică faptul că zona

anticului oraș a fost locuită și în secolele IV-V p.Chr., perioadă în care înregistrăm tot o locuire urbană, chiar dacă în afara Imperiului Roman.

Din această perioadă a antichității târzii datează și primele descoperiri paleocreștine (de secol III-IV p.Chr.), obiecte creștine sau creștinate care vorbesc, din nou, despre importanța acestui sit pentru istoria și identitatea noastră.

În prezent, *Rezervația Arheologică de la Tibiscum – Jupa* se întinde pe o suprafață de 17 ha, fiind inclusă pe lista monumentelor istorice. Complexul arheologic al anticului Tibiscum include ruinele castrului, așezării civile corespunzătoare acestuia, ale orașului și necropolele aferente. Aceste vestigii situate pe ambele maluri ale râului Timiș (pe teritoriul satului Jupa – municipiul Caransebeș și Iaz – comuna Obreja) ocupă o suprafață de cca. 30 ha. Atât informațiile cuprinse în izvoarele literare ale antichității cât și rezultatele cercetărilor arheologice efectuate până în prezent aici, arată că municipiul roman Tibiscum a constituit una din cele mai importante așezări urbane ale Daciei romane. Această rezervație este unică în peisajul geografic din sud-vestul României și dispune de tot ce are nevoie pentru a deveni un veritabil centru de referință și atracție atât pe plan științific cât și din perspectiva unui turism istoric și cultural.

DR. ADRIAN ARDET și LAVINIA GRUMEZA

Muzeul Județean de Etnografie și al Regimentului de Graniță Caransebeș

Tibiscum – Principia (Comandamentul)

OBREJENI DE FRUNTE

FLOARE MATEONI-OPRUȚ – RAPSDOD POPULAR DE EXCEPȚIE

(n. 6 iun. 1918, VAR – d.16 nov. 1995, VAR)

PROF. ION CUBIN

În lucrarea *Luciei Boleanțu – Interpretări bănațene de muzică populară, 1975-1985* (2001), dar și în articolele lui Ștefan Isac despre „Doina Banatului” (din 7 zile), aflăm despre un apreciat rapsod popular de la Var, Floare Mateoni-Opruț. Aceasta descinde dintr-o familie de cântăreți populari dăruți de natură cu har divin, mama sa fiind cântăreață în corul bisericii satului Var, iar tatăl ei a fost cantor. Ambii părinți, ajutați de învățătorul Nicolae Sârbu, i-au insuflat pornirea spre credință și dragostea pentru obiceiurile și tradițiile autentice ale satului românesc.

A urmat cele șapte clase primare în satul natal, dovedind înclinații deosebite pentru lucrul de mână – la șezători torcea fuior, croșeta diverse broderii și făcea lucru de mână cu care își înfrumuseța odăile casei părintești.

Urmând chemarea părinților, a început să cânte în biserică *Apostolul*, impresionându-și încă de pe atunci consătenii cu glasul ei vibrant, de o sensibilitate deosebită. Au fost cunoscute și apreciate în lumea satului participările ei la nunți, la înmormântări (ca bocitoare) și la celelalte serbări sătești.

Floare Mateoni-Opruț a fost și o mare iubitoare de carte. De-a lungul vieții, a fost și o excelentă culegătoare de folclor. La baza cântecelor sale au stat versurile pe care le-a auzit de la bătrânii din sat și de la părinții ei. Ea le-a dat glas, așa cum o îndemna sufletul. S-a manifestat ca o adevărată interpretă populară care și crea când cânta. Doinele sale sunt pline de alean, însăilând în cuvinte frânturi ale unor puternice trăiri interioare.

Floare Mateoni-Opruț a impresionat prin glasul ei răscolitor, talentul și înclinația deosebită pentru folclorul autentic, ceea ce a și determinat-o să înregistreze la Radio Timișoara, primele ei piese ca solistă a Orchestrei „Doina Banatului” din Caransebeș (1968). Aceste piese (doine) impresionează și astăzi prin fiorul artistic pe care-l transmit: „*Fată mare din Banat*”, „*La ieși, mândruțo, până la poartă*”, „*Vai, vai, frumoasă-i lumea*”, „*Părăuș cu apă rece*”.

În anul 1971, a urmat o altă serie de înregistrări, de data aceasta fiind acompaniată de Orchestra populară a Casei de Cultură din Caransebeș, condusă de Nicolae Purdele: „*Auzit-am, bade, eu*”, „*Cântă cucu prin tușiș*”, „*Vine vara, trece iute*”. Aceste piese sunt, de fapt, unicele ei înregistrări, existente în *Fonoteca de aur* a Studioului Radio Timișoara.

Floare Mateoni-Opruț rămâne în sufletul cunoscătorilor de folclor drept „*fata mare din Banat*”, cu siguranță melodia cu pricina fiind una dintre cele mai apreciate din tezaurul folcloric bănațean.

ADUNARE FESTIVĂ A OASTEI DOMNULUI LA OBREJA

P.S. Episcop Lucian la Obreja (2012)

Duminică, 15 septembrie 2013, ca în fiecare an, a avut loc un eveniment religios deosebit – *Adunarea Oastei Domnului*, care a antrenat toată comunitatea. Împreună cu membrii credincioși din Oastea Domnului am hotărât încă din anul 1990 să revenim la

serbarea festivă de altădată în această duminică, prima după *Înălțarea Sf. Cruci* serbată în fiecare an pe 14 septembrie. Precizăm că înainte de anul 1948 se țineau la Obreja astfel de adunări în fiecare an.

Au fost prezenți credincioși din parohie, dar și de la Reșița, Caransebeș, Băile Herculane, precum și din parohiile: Ciuta, Iaz, Var, Glimboca, Oțelu Roșu, Petroșnița, Bucosnița, Bolvașnița, Turnu Ruieni, Ilova, Cireșa și Zăvoi.

În cuvântul de învățătură, am abordat tema „*Sfânta Cruce și urmarea lui Hristos prin credință și fapte bune*”. La finalul slujbei, după împărțirea anaferei și sărutarea Sfințelor Moaște ale Sf. Dimitrie, Dar de mare preț primit din Italia (parohia Obreja este înfrățită prin ecumenism cu o parohie catolică din orașul Fano din Italia, din anul 2002 – atunci am primit și o bucățică din lemnul Sfintei Cruci a Mântuitorului Iisus Hristos), s-a oferit o agapă creștinească la căminul cultural.

După revenirea în Sfânta Biserică, au sosit și preoții din Oțelu Roșu (parohiile Ferdinand și Ohaba Bistra) și Glimboca, urmând luări de cuvânt din partea fraților din Turnu Ruieni, Reșița, Zăvoi, Oțelu Roșu și alte parohii, care au rostit învățături de credință. Preoții prezenți au predicat alternând cu poezii și cântări religioase. Spre seară s-a încheiat adunarea Oastei Domnului de la Obreja prin cuvântarea mea și prin mulțumirile adresate lui Dumnezeu, în primul rând pentru darul acesta, cât și tuturor celorlalți participanți.

Preot paroh icon. stavr.

PETRU ITINEANȚU

Foaia de Făget

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

SPERANȚE ȘI REALIZĂRI ÎN ROMÂNIA MARE

Prof. DUMITRU TOMONI

Frământările politice declanșate în România imediat după Unire se regăsesc și la Făget. Își continuă activitatea cel mai pu-ternic partid din Banat, Partidul Național Român, care grupa și la Făget pe reprezentanții luptei pentru reîntregirea neamului, sub conducerea protopopului Sebastian Olariu (președinte) și avocatul Aurel Hădan (vicepreședinte). El a reușit să câștige la Făget alegerile pentru primul Parlament al României Mari și să trimită în acest for legiuitor doi membri marcanți. În același timp se constată o încercare a partidelor din vechiul Regat de a pătrunde în Banat pentru a-și crea organizații proprii, profitând și de disensiunile apărute în cadrul Partidului Național Român. S-au creat astfel la Făget organizații locale ale Partidului Național Liberal și Partidului Poporului. Organizația liberală, condusă la început de George Gârda (președinte) și Dionisie Feneșiu (vicepreședinte), va juca un rol deosebit de important în viața politică locală. Făgetul și-a făcut simțită prezența în Parlamentul

României Mari prin senatorii: Sebastian Olariu și Victor Feneșiu și deputații George Gârda, Constantin Savu, Aurel Hădan și Titus Olariu.

Această evoluția economică, socială și spirituală, evidentă și la Făget, în primul deceniu interbelic, a fost frânată de efectele crizei economice din anii 1929-1933. Scăderea prețurilor

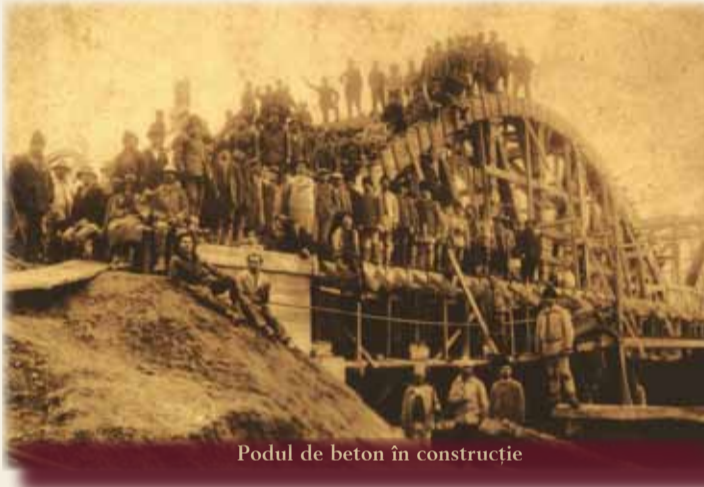
de a își plăti impozitele, fiind obligați să suporte umilinta măsurilor administrative ale organelor statului.

Efectele crizei economice s-au răsfrânt și asupra instituțiilor de cultură, tot mai greu întreținute de bugetul local. Printre acestea cele mai afectate au fost școlile.

Manifestările culturale din această perioadă s-au redus la reprezentațiile artistice corale și teatrale ale Reuniunii de citire și cântare „Doina”, la serbările școlare și inițiativele culturale ale despărțământului Lugoj al „Astrei”.

După depășirea crizei economice a urmat la Făget o perioadă de evidentă dezvoltare economică, socială și culturală.

La 26 septembrie 1935 conducerea comunei și-a stabilit principalele obiective: construirea unui pod peste Bega pe drumul județean Făget-Birchiș, refacerea drumurilor județene Lugoj-Coșevița, înființarea unui dispensar și înzestrarea lui cu medicamente necesare pentru populația din zonă, procurarea unui selector de trifoi și a unei semănători de grâu.

Podul de beton în construcție

la produsele agricole și implicit a nivelului de trai, i-a pus pe locuitorii zonei în imposibilitatea

RADU POPA – UN PRIETEN AL FĂGETENILOR

„Nu mă interesează nici un fel de putere și adopt instinctiv o atitudine negativă în fața oricărei puteri – alta decât aceea decurgând din competența profesională.” (Radu POPA)

Prof. DUMITRU TOMONI

Furați de mirajul cotidian, de prostituția politică și jalnica prestație a mass-mediei, puțini sunt cei care își mai amintesc că acum 20 de ani a plecat spre eternitate un mare istoric și arheolog, și, în același timp, un om de atitudine și un mare caracter, Radu Popa.

Născut la Cluj, în 23 iulie 1933, Radu Popa a absolvit în 1956 Facultatea de Istorie și în 1962, Facultatea de Drept a Universității București, devenind cercetător principal al Institutului de Arheologie din București, și mult timp director adjunct al acestui institut. După 1990 a ocupat mai multe funcții: președinte al Consiliului Național Român al International Council on Monuments and Sites, vicepreședinte al Comisiei Naționale Arheologice a Academiei Române.

M-am bucurat de prietenia marelui dascăl, formator de arheologi și de conștiințe, printr-o fericită întâlnire, petrecută în vara anului 1982, pe șantierul arheologic de la Vadu (jud. Constanța). Într-o superbă seară pescărească am discutat despre toate, inclusiv despre nebuniile lui „Ceașcă” și enigmatica cetate a Făgetului.

Destinul a făcut să ne reîntâlnim în vara anului 1986 pe șantierul arheologic de la Gladna Română, când profesorul a decis să includă în planul de cercetare a Institutului de Arheologie din București și Cetatea Făgetului. Timp de cinci ani a condus săpăturile arheologice, scoțând la lumină o fortificație militară ce face legătura sub raport tipologic între cetățile de zid construite pe înălțimi și cele bastionare ridicate din cărămidă, lemn și pământ, specifice feudalismului târziu.

Radu Popa a sărit în sprijinul făgetenilor și în februarie 1990, când a intervenit la ministrul învățământului, Mihai Șora, pentru a susține reînființarea liceului din Făget – desființat de autoritățile comuniste în 1977 – publicând în acest sens și un documentat articol în Revista „22”.

Din păcate, nu a mai putut veni în sprijinul liceului făgetean atunci când primarul în funcție – astăzi un insignifiant deputat în cel mai jalnic parlament postdecembrist – a dorit cu orice preț ca liceul să cedeze un local Judecătorei Făget, deoarece o boală fulgerătoare i-a curmat viața în 12 februarie 1993.

Rândurile de față se doresc a fi o datorie de conștiință și un pios omagiu adus unui mare profesor și arheolog, prieten și admirator al făgetenilor.

NUME CARE FĂC CÎNSTE ORAȘULUI NOSTRU: GEORGE GÂRDA

A REFUZAT FUNCȚIA DE MINISTRU AL JUSTIȚIEI PENTRU A RĂMÂNE ÎN FĂGET

Petru Groza a fost apropiat de George Gârda încă din timpul facultății

GRAȚIAN NEAMȚU

Avocatul George Gârda, pentru că de el este vorba, s-a născut în Mănăștiur, în 1879. În 1901 intră la Politehnica din Budapesta, dar din 1902 urmează cursurile Facultății de Drept, unde îl cunoaște pe Petru Groza, trecând examenul de doctorat al facultății în 1907. Dacă George Gârda a preferat să rămână avocat în Făget din 1909, Groza a avansat în plan politic, ajungând primul prim-ministru al României după Al Doilea Război Mondial.

În acest context, în iarna anului 1947, Gârda îi trimite lui Petru Groza o scrisoare în care îi solicită o recomandare care să îi servească la înscrierea în Baroul Avocaților. În răspunsul trimis prietenului său, Petru Groza vorbește despre amintirile comune din timpul facultății, dar și despre caracterul deosebit al lui Gârda, care în ciuda competenței sale și a posibilităților oferite a refuzat să fie ministru al Justiției pentru că nu a vrut să „se rupă” de Făget.

Scrisoarea integrală trimisă de Petru Groza avocatului George Gârda: *Frate George, am citit scrisoarea ta din 11 decembrie și îți trimit răspunsul. Nu în forma unei declarațiuni, cum tu dorești, ci așa cum este mai simplu, răspunzând în fond cererii tale. Nu aparține atribuțiunilor mele și nici sarcinilor pe care le-am primit din partea acelor cari prin muncă și luptă ne susțin regimul de a elibera astfel de certificate cu introducere „Eu Subsemnatul” etc., dar nici nu pot refuza să confirm prin semnătura răspunsului de față, vechea noastră prietenie și tinerețe petrecută la universitate sub auspiciile tale de „tată al balicilor” ajutând pe acești începători „balici” cum ne numeam, să se familiarizeze cu climatul capitalei și a unei stăpâniri feudale maghiare.*

Erai destoinic și cel mai prompt dintre noi la cursuri. Păstrez și acum notele tale model, după care învățam și eu și alții. Sănătatea feciorului „chinezului” din Mănăștiur ne făcea pe noi toți sprinteni. Nu e vina mea că, mai târziu, pășind în viață, nu am putut valorifica aceasta prietenie în sensul încadrării tale după capacitatea ta într-o muncă dincolo de cadrele înguste ale avocaturii din Făget.

PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE MINIȘTRI DR. PETRU GROZA

Foaia de Prigor

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Prigor, o comună europeană nu doar cu numele

Pavel VERINDEANU - primarul comunei Prigor

Domnule primar Pavel Verindeanu, iată, după o absență de câteva luni, ne reîntâlnim în paginile Revistei „Banatul”. V-aș ruga să-mi spuneți dacă ați reușit să finalizați la timp lucrările demarate pe fonduri europene.

► Am reușit să le finalizăm cu succes, în urmă cu două luni. Vorbim de proiectele inițiate pe fondurile europene, Măsura 322, „Renovarea și dezvoltarea satelor”. Am realizat proiectele pe apă și canalizare, centrul cultural, centrul de zi pentru vârstnici și asfaltare.

Ați menționat Centrul de zi destinat vârstnicilor, realizat prin reabilitarea unei clădiri mai vechi,

aflată în proprietatea Primăriei Prigor. V-aș ruga să-mi spuneți dacă este la momentul de față dotat cu toate cele necesare, pentru a susține activitatea și recreerea celor care-i trec pragul?

► Este dotat. Are o sală mare, folosită pentru activități recreative, iar acolo vârstnicii care vin se vor putea relaxa jucând cărți, table, remy sau privind pur și simplu un meci de fotbal, ori o competiție sportivă la plasmă. Au la îndemână toate modalitățile populare de recreere, care pot să le umple frumos timpul liber. Am dotat cele 8 camere cu 17 paturi, unde pot să se odihnească până seara când se întorc la casele lor, au la dispoziție 6 băi pentru a se spăla, iar un personal specializat le ține companie. Avem contract încheiat cu un psiholog care vine și îi consiliază în ceea ce au nevoie și o angajată a primăriei care

este asistentă. Aceasta merge săptămânal și le ia tensiunea sau le dă un sfat medical.

Domnule primar, revenind la Proiectele cu finanțare europeană pe Măsura 322, v-aș ruga să-mi spuneți concret unde a fost introdusă rețeaua apă-canalizare și ce sate din componența comunei mai au nevoie de această investiție?

► Apa a fost introdusă în Prigor, Borlovenii Vechi, Pătaș, Borlovenii Noi, iar canalizarea în Borlovenii Vechi, Borlovenii Noi, Pătaș, iar în Prigor suntem pe punctul de a începe. A fost făcută licitația, dar Comisia de Licitație nu a validat încă firma ce va executa lucrările. Această canalizare reușim să o facem din fondurile proprii ale Primăriei.

- va urma -

INTERVIU REALIZAT DE
ESTERA ROSENBLUM

FESTIVALUL VĂII ALMĂJULUI, UN SUCCES

Brîndușa UDRIȘTE

Cea de-a XVIII-a ediție a Festivalului Văii Almăjului a debutat sâmbătă, 21 septembrie și în acest an a fost organizată de Consiliul Local și Primăria Prigor Consiliul

Județean Caraș-Severin, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale și Societatea culturală „Țara Almăjului” din Timișoara. Totul a debutat cu dezvelirea unei plăci comemorative a celui mai longeviv primar din Prigor (1926-1945). Au participat locuitorii ai comunei Prigor, invitații la Simpozion, precum și un sobor de preoți care au sfințit placa și au făcut o slujbă de pomenire. În continuare, în prezența unui număr mare de participanți, la Căminul Cultural, s-au desfășurat lucrările Simpozionului „Despre Almăj, almăjeni și faptele lor”. După cuvântul de salut al primarului comunei Prigor, domnul Pavel Verindeanu, a luat cuvântul Academicianul Ioan Păun Otiman, președintele de onoare al Societății Culturale „Țara Almăjului” din Timișoara și prof. Gheorghe Țunea, managerul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Caraș-Severin. În cadrul simpozionului au fost prezentate lucrările: Anton Golopenția și Almăjul (prof. dr. ing. Alimpie Ignea), Nicolae Hânda, primarul Prigorului (prof. Alin Verindeanu), Țara Almăjului, țara darurilor - Propunere de proiect de valorificare a potențialului turistic și economic (prof.dr. Gheorghe Popovici), Iosif Goșa - învățătorul meu (prof. Nicoleta Marcu), Violonistul Ioan Stan Tănănu (cu fragmente din melodiile interpretate) - prof. Iosif Băcilă, Testamentul episcopului Iosif Traian Badescu (prof. Gheorghe Rancu), Dascăli almăjeni de altădată (Nicolae Dolângă), Grigore Popiți (prof. Dumitru Popovici), „Ordinul Coroana României în grad de Ofițer”, distincție acordată domnului acad. Ion Păun Otiman (prof. Vasile Goșa). Au mai intervenit în cadrul Simpozionului și domni: prof. Pavel Panduru, dr. Pavel Pura și acad. Ion Păun Otiman. Duminică, 22 septembrie, Festivalul a continuat cu o paradă a portului popular la care au participat formațiile din Prigor, Bozovici, Bănia, Eftimie Murgu și Lăpușnicul Mare, acompaniată de fanfarele din Borlovenii Vechi, Bănia - formația adulților și a copiilor și fanfara din Lăpușnicul Mare. După hora tradițională a participanților din centrul comunei, a urmat spectacolul folcloric, la care și-au arătat talentul, tineri soliști vocali și instrumentiști, fanfare, formații de dansuri populare, având drept protagoniști de la elevii claselor primare, până la formații constituite din adulți.

DIN VREMURI DE ALTĂDATĂ

PR. IOSIF CORIOLAN BURACU ȘI VIAȚA ALMĂJULUI

Prof. PAVEL PANDURU

Coborât dintr-o veche familie grănicerească, preotul și istoricul Coriolan Buracu s-a născut la 15 mai 1888, în satul Prigor, din Valea Almăjului. Zestrea intelectuală și-a dobândit-o în școlile primare din Budapesta și Viena, în liceele din Blaj și Brașov și la Institutul Teologic din Caransebeș.

Chiar de la început, prin grai și prin scris, a militat pentru drepturile politice și sociale ale românilor, pentru eliberarea Banatului de sub dominația habsburgică și pentru unirea cu România. De asemenea, încă din tinerețe, îl preocupă situația

culturală a românilor bănățeni, în general, și, în mod special, a almăjenilor, în numele cărora, în anul 1912, ia cuvântul la deschiderea cursurilor lui Nicolae Iorga, la Vălenii de Munte.

Cum însă, dezvoltarea culturii, instruirea și luminarea poporului nu se poate face fără dezvoltarea învățământului în limba națională, el s-a arătat potrivit folosirii unei limbi străine în școlile românești și, prin articolele sale publicate în ziarele „Drapelul” (Lugoj) și „Românul” (Arad), a criticat aspru pe învățătorii care instruiu copiii în limba maghiară, socotindu-i „oi rătăcite” și îndemnându-i să organizeze cu tinerele vlăstare „serbări în limba română cu cântări bisericești, cât și lumești”. Această activitate nu putea fi pe placul autorităților maghiare, care îl acuză de uneltire, fiind socotit „adversar al Ungariei și agitator în contra statului” și acuzat că „întreține legături străine cu România”, acuzații care au și dus la arestarea lui, în ziua de 26 iulie 1914, fiind întemnițat la Caransebeș, alături de generalul Nicolae Cena, unul din mentorii săi.

În furtunoasa toamnă a anului 1918, în toiul înălțătoarelor zile de patriotism românesc, Coriolan Buracu este ales președinte al Consiliului Național Român din districtul Mehadia, la 18 noiembrie, și, totodată, comandant al Gărzilor Naționale din același ținut. În această calitate a organizat administrația românească din zona Mehadia, prin Gărzile Naționale, a asigurat ordinea și paza publică.

În anul 1924 - ca o recunoaștere a activității sale pe tărâmul social-politic și cultural - este ales director al Palatului Cultural din Turnu-Severin, îndeplinind toate condițiile cerute de administrația Palatului, cum reiese din scrisoarea președintelui T. Costescu : „Ne simțim foarte onorați de a vă oferi acest post atât de important și onorific, rugându-vă să binevoiți a ne comunica hotărârea d-voastră (...)”. În anul 1927, este numit și director al bibliotecii „I. G. Bibicescu” din Turnu-Severin. În fruntea acestor instituții a desfășurat o intensă activitate de culturalizare a maselor, de instruire a populației atât din Mehedinți, cât și din ținutul său natal și drag, „tainicul” Almăj, organizând numeroase serbări, conferințe pe diferite teme, cu conferențieri din țară, ca: Liviu Rebreanu, Rădulescu Motru, Valeriu Braniște, L. Nistor (Cernăuți), Nicolae Iorga, G. Țițeica etc., nume ilustre ale culturii și spiritualității românești.

Foaia de Cenei

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Sunt deschiși pentru toate proiectele de interes comunal

Marius ANTEMIE - Consilier Local U.S.L.

După cum v-am promis în luniile anterioare, din această lună începem să publicăm interviurile cu consilierii locali ai comunei. Fiecare dintre ei, dacă își exprimă acceptul, va apărea în Revista „Banatul”, în ordine alfabetică, pentru a vă ajuta pe dumneavoastră, cetățenii, să-și identificați și să știți mai exact ce face fiecare dintre ei. Primul pe lista interviuaților a fost domnul Marius Antemie, care a răspuns cu bucurie solicitării noastre.

Domnule Marius Antemie, v-aș ruga să vă prezentați în câteva cuvinte pentru cititorii Revistei „Banatul”?

► M-am născut în orașul Broșteni, județul Suceava și am venit în Cenei de 28 de ani, împreună cu familia.

Din ce motive ați venit la Cenei?

► Părinții și-au dorit această schimbare pentru că traiul era mult mai bun aici.

Ce studii ați absolvit?

► Am terminat liceul și în prezent sunt impiegat de mișcare la stația Cărpiniș.

Ce v-a determinat să intrați în politică și de ce ați ales un partid anume?

► L-am sprijinit pe domnul primar și apoi mi s-a propus să mă mut la Partidul Conservator când au înființat o filială la Cenei. De 10-12 ani sunt președinte al acestei filiale. Am intrat într-un partid politic pentru a ajuta comunitatea, nu pentru funcții.

Cât de importantă este echipa într-un Consiliu Local, care până la urmă hotărăște soarta comunității?

► Echipa și buna înțelegere sunt foarte importante. În calitate de consilier local ai o răspundere față de locuitorii comunei. Trebuie să pornești de la ideea că poți ajuta comunitatea care te-a susținut, care, până la urmă, este și comunitatea ta. Dacă există interese ascunse sau personale și nu există o bună echipă în Consiliul Local, măsuri importante pentru dezvoltarea comunității nu sunt aprobate. Desigur, nu este cazul la Cenei.

Am înțeles că în Consiliul Local Cenei este o

bună colaborare. Dar cum este colaborarea cu domnul primar și cu doamna viceprimar?

► O colaborare foarte bună. Suntem apropiați, ne înțelegem bine și sunt deschiși pentru toate proiectele de interes comunal.

Ce presupune a fi consilier local. Mai exact, ce face un consilier local?

► În primul rând, ai niște responsabilități față de locuitorii din comună, participi la ședințele de Consiliu Local și votezi pentru aprobarea sau respingerea ordinii de zi propuse, menții legătura cu cetățenii și răspunzi întrebărilor acestora.

Ce activități mai desfășurați în afara locului de muncă și al mandatului de consilier local?

Echipa de fotbal FC Cenei-juniori

► Pe lângă acestea, mă ocup de echipa de fotbal din Cenei, sunt antrenorul lor. La seniori avem 15 membrii, iar la juniori 15-16 copii. Un lucru îmbucurător, mai ales de când a venit domnul primar și ne sprijină este faptul că acești tineri au rezultate. Acum pot să mă ocup și de echipa de copii, de aici pornește viitorul. Deja avem 5 sau 6 copii care au promovat la seniori. Se joacă în campionatul pe județ. De la anul sperăm să evoluăm în grupa cealaltă pe județ, unde echipele sunt foarte bine pregătite.

Aveți copii care s-au ridicat de la această echipă și au fost preluați de echipe mai mari?

► Da, patru copii. Doi au fost luați la Jimbolia, unul la Banatul și unul la CFR. Au fost formați aici, au evoluat și echipe mai puternice i-au luat, iar eu mă bucur mult că promovează.

De unde atașamentul dumneavoastră față de fotbal?

Echipa de fotbal FC Cenei-seniori

► Mie de mic mi-a plăcut fotbalul și îl încurajez. Am și jucat fotbal, dar nu profesionist. Am început la Auto Timișoara cât am fost elev, vreo doi ani la Uivar, apoi am venit la Cenei și am rămas aici. Asta e cea mai mare satisfacție, că am reușit să resuscităm fotbalul la Cenei și să le dăm o ocupație constructivă tinerilor.

Deplasările, echipamentul sportiv și toate cele necesare tinerilor care activează la seniori și juniori costă. De unde vin acești bani?

► Arbitrii, deplasări și celelalte cheltuieli sunt suportate de Primăria Cenei care ne este alături pentru că, după cum vă spuneam, la vechea administrație nu am găsit înțelegere pentru susținerea acestui sport. Copii nu ar avea șansa să joace fotbal dacă nu am avea această susținere încă de când a venit domnul primar.

Cât de receptivi sunt copiii și pe ce criterii îi selectați?

► Trebuie să fie cât de cât buni la sport. Toți copiii pe care-i avem sunt luați de la școală, ei vin, dau probă, iar cei care sunt buni rămân. Fac antrenament cu ei de două ori pe săptămână, câte două ore fiecare, iar ei sunt foarte receptivi.

În încheiere, vreau să vă întreb dacă dintre copiii pe care-i aveți acum, există vreunul care promite?

► Da, am vreo cinci copii foarte buni: Milovan Ivan, Popov Danilo, frații Zăncan Alex și Zăncan Florin și Bacivan Ștefan. Mai sunt și alții care sunt buni, dar în aceștia îmi pun cele mai mari speranțe.

INTERVIU REALIZAT DE
BIANCA BACANU

Biserica Romano-Catolică din satul Bobda

Ediții NEMOIANU

Localitatea a aparținut baronului Iuliu Csavossy, care a construit aici în preajma anului 1860, un castel cu 42 de camere. Peste drum de castel, Csavossy a ridicat un mausoleu care imită bazilica din orașul ungar Esztergom. Baronul a murit în 1911 și a fost depus împreună cu familia în criptele de sub mausoleu. Datorită mărimii acestui mausoleu, Biserica Romano-Catolică l-a folosit în timp ca lăcaș de cult.

Familia Csavossy, îndatorată la bancă, a fost obligată să își vândă proprietățile, în special castelul, care a fost demolat. După cel de-al Doilea Război Mondial, mausoleul-biserică a fost profanată de însuși primarul comunei de atunci, care a ispășit 2 ani de închisoare pentru această faptă.

Biserica este declarată monument istoric.

Ultima pictură pe peretele unei case din Cenei. Pictura pe perete este un vechi obicei, prezent la casele sârbești

Foaia de Lugoj

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

PRIMARUL LUGOJULUI, CETĂȚEAN DE ONOARE ÎN S.U.A.

DARIA NICHITANU

În aceste zile, primarul Lugojului, Francisc Boldea împreună cu Voichița Coțolan, reprezentanta Consiliului Local Lugoj, s-au aflat în Statele Unite ale Americii, la invitația Asociației „Union Mission Ministries”, din Norfolk, Virginia. Duminică, 6 octombrie, în cadrul unei ceremonii care a avut loc în Biserica Baptistă „Temple” din orașul Chesapeake, din statul Virginia, James P. Rushing Jr. i-a înmănat primarului Francisc Boldea titlul de „Cetățean de onoare al orașului Chesapeake”.

Aceeași distincție a fost acordată și reprezentantei Consiliului Local Lugoj, Voichița Coțolan. Distincțiile au fost acordate membrilor delegației lugojene în onoarea și recunoașterea vizitei lor în acest oraș de către primarul Alan P. Krasnoff și de către Consiliul Orașenesc Chesapeake. Primarul Lugojului a mulțumit asistenței prezente la eveniment, subliniind faptul că biserica este un stâlp al societății, fie ea americană, fie românească, împreună cu școala și familia, contribuind la desăvârșirea individului ca om educat, cetățean și bun creștin. Delegația lugojeană se află în SUA pentru a vedea com-

plexul de servicii sociale pe care Fundația Bashford îl administrează în localitatea Chesapeake. Americanii vor să construiască un centru social, asemănător cu cel din SUA, și în municipiul Lugoj, în zona Dealul Viilor, unde au achiziționat, în urmă cu câțiva ani, un teren în suprafață de peste 38 de hectare.

VOCI DE AUR I-AU ADUS UN OMAGIU REGRETATEI MARIA TĂNASE

„Când o aud pe Maria, glasul și cântecele ei le intuiesc venind din străfundul milenarei plămăde tracice. Mă regăsesc cu tot ce-i mai bun în mine, în stihurile și melodiile interpretate de ea.” (Mihail SADOVEANU)

CARMEN POPESCU

Artista Maria Tănase și-a legat existența de grădina cântecelor copilăriei, „Livada cu duzi”, nume poetic al unei străzi rămase astăzi doar în amintire. Numele Mariei Tănase o plasează în atmosfera vieții muzicale de la începutul celui de la treilea deceniu al secolului trecut, alături de George Enescu, Constantin Brâncuși, Constantin Tănase, Nicolae Vlădoi, Petre Ștefănescu-Goangă sau Ion Vasilescu, dezvoltându-i sinuoasa traiectorie, din copilărie și până la plecarea ei dincolo de negură.

Programat să aibă loc chiar în ziua în care s-au împlinit 100 de ani de la nașterea celei care este considerată geniul cântecului popular românesc, Maria Tănase, spectacolul omagial a debutat miercuri, 25 septembrie, de la ora 18, pe scena Teatrului Municipal „Traian Grozăvescu” din Lugoj. Evenimentul i-a avut ca invitați pe Tiberiu Ceia, Elena Jurjescu, Traian Jurchela, Mihaela Petrovici, Ștefan Isac, Mircea Cârțișorean, Daniela Văcărescu, Lia Lungu, Bogdan Toma, Stana Ștepanescu, Otilia Radu, Elena Evsei, Viorica Ciurescu, Floarea Hojda Tomoiagă, Orchestra condusă de Virgil Muzur, Ansamblurile „Hora Belintului”, „Bujoreanca”, „Vermeșana”, „Cununa Vețelului” – Hunedoara, și Ansamblul din comuna Pietroasa, județul Timiș. Spectatorii au fost încântați de pleiada de artiști de marcă prezenți la Lugoj, care au cântat cele mai valoroase piese din repertoriul lor și i-au încântat până târziu în noapte. Organizatorii manifestării au fost Asociația Culturală Făgețeanca din Făget și Casa de Cultură a Municipiului Lugoj.

DIN CARTEA DE ISTORIE A LUGOJULUI

VIZITA GENERALULUI FRANCHET D'ESPÈREY LA LUGOJ

MIRCEA RUSNAC

Generalul Franchet d'Espèrey, comandantul armatei sudice franceze, a efectuat o scurtă vizită la Lugoj începând cu data de 27 iunie 1919. Puțin după ora 16, trenul special care îl aducea pe importantul oaspete a intrat în gara din localitate. Acolo, generalul era așteptat de autoritățile județene și orașenești, de corurile „Vidu” și „Lira”, precum și de un public numeros, în ciuda ploii dese din acel moment. A fost dat onorul atât de trupele franceze aflate la Lugoj, cât și de jandarmii români.

Au rostit discursuri de bun venit prefectul județului, dr. G. Dobrin, și protopopul dr. G. Popoviciu, care au cerut ca linia de demarcație între trupele românești și cele sârbești să fie modificată, pentru ca în sfârșit Timișoara să poată reveni României. De asemenea, ei au cerut păstrarea integrității Banatului sub autoritatea română. Răspunzând, generalul francez a promis soluționarea tuturor acestor probleme, apoi a efectuat o vizită în oraș, însoțit de uralele locuitorilor.

Această scurtă relatare a vizitei lui Franchet d'Espèrey a apărut în ziarul *Drapelul* de a doua zi, an. XIX, nr. 60, din 28 iunie 1919. Tot acolo era publicat și discursul ținut de prefectul George Dobrin la întâmpinarea generalului francez. După urările de bun venit, acesta spunea: „Vă rog să interveniți la locurile competente, ca luând în considerare imensele jertfe aduse de poporul român pentru cauza comună a înalților aliați și apreciind momentele geografice, etnice și economice, să se accepte încheierea neamului românesc cu înglobarea întreg Banatului în România unită, făcută deja pe bazele principiilor wilsoniene de autodeterminațiune. Iar și până când se va decide definitiv soarta Banatului, să dispuneți acum de urgență ca linia demarcațională ce există azi în Banat să se rectifice astfel, ca împingându-se mai spre vest și eliberându-se Timișoara, să ni se deschidă comunicația spre Arad, Bocșa, Reșița și Anina, Oravița, căci locurile acestea de prezent sufer din greu și sunt periclitate în existența lor.”

Era al doilea important vizitator francez în Banat după generalul Berthelot. El a pregătit terenul pentru așezarea noilor stări de lucruri după încheierea Primului Război Mondial. De la Lugoj a plecat la Timișoara, unde a pus la punct graficul retragerii trupelor sârbești din oraș. În acest mod, lucrurile începeau să reîntre în normal în Banat, după o lungă perioadă de nesiguranță generată de transformările istorice care se produceau.

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A PERSOANELOR VÂRSTNICE, MARCATĂ CU SUCCES LA LUGOJ

ANIA MOSCOVICI

Direcția de Asistență Socială Comunitară Lugoj a marcat la 1 octombrie, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice printr-un carnaval care s-a desfășurat la Complexul de Servicii pentru Persoane Vârstnice „Sfântul Nicolae”. Cei 100 de bătrâni au venit care mai de care mai

costumați, au cântat și au dansat, spre bucuria organizatorilor.

„Astăzi, sărbătorim cu drag, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice și am pregătit un carnaval, o paradă a costumelor la care au participat 100 de pensionari. Aceștia s-au simțit foarte bine, și-au amintit de copilărie și au demonstrat asta printr-o distracție pe cinste. La sfârșitul spectacolului le-am oferit vârstnicilor o gustare și răcoritoare pentru a întregi sărbătoarea”, ne-a spus Adriana Hornyak, șef Complexul de Servicii pentru Persoane Vârstnice „Sfântul Nicolae”.

„M-am costumat în Cleopatra, și mă bucur să particip la această acțiune. S-a dovedit că nu doar tinerii știu să se distreze, ci și noi. Sper că a plăcut la toată lumea spectacolul nostru”, a declarat Ileana Ardelean.

„Este foarte bine, fiecare s-a costumat cum a vrut, am dansat, ne-am distrat și acum o să luăm o gustare după care vom continua petrecerea”, ne-a spus Lidia Stoichescu, o altă participantă la eveniment.

„Costumul pe care îl port astăzi este din zona Banatului de șes, iar eu sunt un banațean get-beget și mereu îmi place să port costumul bănațean. La centru activez de când s-a înființat și mă simt foarte bine alături de colegii și colegele de aceeași vârstă. Suntem veseli și petrecem de ziua noastră pe parcă am fi la prima tinerețe”, spune și Nicolae Streian.

La sărbătoarea bunicilor au luat parte și consilieri locali alături de viceprimarul municipiului Lugoj.

Foaia de Caransebeș

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A REGIMENTELOR ROMÂNEȘTI DE GRANIȚĂ

Prof. Adina-Luciana CUBIN

Cordonul militar al graniței austriece, ce a pornit din Croația, a continuat pe teritoriul României, de la Orșova, pe văile Timișului și Bistrei, apoi în sudul și estul Transilvaniei, până în Bucovina, a constituit tema celei de-a doua ediții a Conferinței Naționale a Regimentelor Românești de Graniță, al cărei scop l-a constituit identificarea trecutului unitar

al graniței militare românești. Evenimentul a avut loc în 27 septembrie 2013 la Muzeul Județean de Etnografie și al Regimentului de Graniță Caransebeș, mai ales că în această localitate s-a aflat sediul unuia dintre aceste regimente, anume Regimentul de graniță Nr. 13.

Evenimentul a reunit istorici și cercetători din București, Timișoara, reprezentanți ai regimentelor de la Năsăud și Orlat, dar și de pe Valea Bistrei, Valea Timișului sau din zona Almăjului, cărora li s-au alăturat deputatul Dan Laurențiu Tocuș și Ilie Iova, vicepreședintele Consiliului Județean Caraș-Severin.

Comunicările în plen au fost moderate de către Adrian Ardeț, Costin Feneșan și Miodrag Milin, iar pe lângă aceștia au mai susținut lucrări Alexandru Bucur, Laurențiu-Ovidiu Roșu, Pavel Panduru, Ghiță Rancu și Ion Cubin. Tot cu prilejul acestei conferințe, a fost lansată lucrarea „Sălașele din Valea Bistrei”, a profesorului de geografie Gheorghe Groza, de la Obreja, și a fost vernisată expoziția documentară „Graniță Militară Bănățeană în Arhivele Naționale”,

prezentată de Lavinia Micu și pusă la dispoziția organizatorilor de către dr. Laurențiu-Ovidiu Roșu, directorul Serviciului Județean al Arhivelor Naționale Caraș-Severin.

Unul dintre cele mai importante proiecte ale acestei conferințe, lansat de directorul muzeului din Caransebeș, dr. Adrian Ardeț, îl constituie punerea pietrei de temelie pentru o nouă revistă – *Studia confiniaria*, ce va avea ca temă regimurile de graniță de pe teritoriul României.

TOAMNA, SĂRBĂTORITĂ DE GUGULANI

SORANA KOȘ

Caransebeșul a fost din nou de sărbătoare. După ce a fost pusă în valoare cetatea orașului, acum primăria a adus în atenție tradiția,

meșteșugurile și portul popular, printr-o nouă ediție a manifestării „Toamna la Gugulani”.

Curioșii au privit expoziția de păsări și animale mici de rasă, păsări exotice, dar și de ovine, caprine, bovine, suine și cabaline, de legume și fructe, produse lactate și apicole, programul artistic și spectacolele de dansuri folclorice. Toate acestea se datorează administrației locale și conducerii Casei de Cultură „George Suru”, care au organizat în Piața centrală agroalimentară a Caransebeșului, cea de-a IV-a ediție a Festivalului Toamna la Gugulani.

Festivalul se adresează, potrivit primarului Marcel Vela, atât caransebeșenilor, cât mai ales celor care vin în fiecare joi la oraș, din întreaga zonă, să-și expună produsele sau să cumpere din roadele gugulanilor. „Toamna la gugulani este înfrumusețarea unui buchet de flori cu o panglică deosebită. Am încercat să legăm acest buchet de flori al tradiției istorice cu o panglică și culturală și administrativă, am încercat să scoatem în evidență toți producătorii, indiferent din ce județ sau zonă a României vin în această piață să-și vândă produsele”, a spus edilul-șef. Acțiunea s-a desfășurat în perioada 10-14 octombrie.

TRANSPORT DE CĂLĂTORI DE CALITATE, MODERN ȘI CONFORTABIL

MELANIA RÂNCEANU

După mai bine de un deceniu, municipiul Caransebeș va avea din nou transport public de călători. Decizia a fost luată în ultima ședință din septembrie a legislativului local, toți consilierii fiind de acord cu inițiativa executivului de a reînființa acest serviciu public. Pentru cele opt mijloace de transport ce vor fi achiziționate prin licitație publică, bugetul local va asigura suma de peste 3,8 milioane lei.

„Dorim să reînființăm acest serviciu public desființat la începutul anilor 2000, astfel încât să putem oferi caransebeșenilor un transport în comun modern și confortabil. Vom achiziționa șase autobuze moderne și două microbuze pentru transportul de noapte, astfel încât să fie acoperite cele trei direcții, spre zona Pipirig, spre zona Balta Sărată și spre zona Gară-Șesu Roșu-Valea Cenchiei. Sperăm ca, în urma licitației, să găsim oferta cea mai convenabilă pentru bugetul local”, a explicat primarul Marcel Vela în plenul Consiliului Local.

MAI MULTE LOCURI DE JOACĂ PENTRU MICUȚII CARANSEBEȘENI

GRAȚIELA CÎLNIC

Primăria din Caransebeș pregătește noi locuri de joacă, spre bucuria micuților din municipiu.

Cinci astfel de spații vor fi amenajate pe viitor în mai multe cartiere, dar și în cele două parcuri importante ale Caransebeșului. Locațiile alese de municipalitate sunt Alea Sportivilor din cartierul Pipirig (1.100 metri pătrați), zona blocului ANL din Balta Sărată (480 metri pătrați), cartierul Țiglarie (450 metri pătrați), precum și parcurile Dragalina (400 metri pătrați) și Teiuș (1.000 metri pătrați).

Cele cinci noi locuri de joacă au fost gândite de executivul local sub forma unor miniparcuri, cu margini bordurate și limitate cu gărdulețe de lemn, cu suprafețe acoperite cu nisip, alei pavate cu dale vibropresate, bănci de odihnă pentru părinți sau bunici și coșuri de gunoi. De asemenea, fiecare din aceste miniparcuri va fi dotat cu un complex de joacă de mari dimensiuni, dar și cu alte echipamente diverse precum leagăne cu două scaune, carusele sau tobogane, toate realizate în așa fel încât să ofere siguranță celor mici.

Valoarea totală a investiției se ridică la peste jumătate de milion de lei, iar termenul de realizare este de trei luni, lucrările fiind programate pentru anul viitor.

Foaiia de Bata

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

CEA MAI PRESTIGIOASĂ MANIFESTARE CINEGETICĂ DIN ȚARĂ FESTIVALUL VÂNĂTORILOR DE LA BATA, LA CEA DE-A VI-A EDIȚIE

Pentru al șaselea an consecutiv, Bata a fost gazda celui mai prestigios și apreciat Festival de Vânătoare din țară. În curtea lui „Badea Ion” au poposit în data de 29 septembrie mii de vânători din județul Arad, din

județele învecinate, dar și din alte județe din țară precum și din străinătate, pentru a participa la Festivalul Vânătorilor. Participanții, cât mai ales vizitatorii profani, dar iubitori ai genului au avut parte și în acest an de o serie de demonstrații, spectacole și concursuri cu totul aparte. Pentru a doua oară la Bata s-a putut vedea o demonstrație de vânătoare cu șoimi – genul de vânătoare practicat de domnitorii români pe vremuri. Ca la fiecare ediție, vânătorii au pregătit bucate specifice precum: tocăniță la ceaun, aducând pentru demonstrație și alte preparate, ori mezelerii din carne de vânat.

„Câinii hărțuitori”

Domnul Ioan Micurescu, primarul comunei Bata și inițiatorul primului „Festival al Vânătorilor” din țară, a început să-și primescă invitații încă de la orele dimineții, pentru a se acomoda cu locația, dar și pentru ca standurile să fie ridicate la timp pentru puhoiul de vizitatori de mai târziu. „Este vorba despre o sărbătoare a vânătorii, iar noi, la Bata, am inițiat și desfășurat prima ediție a Festivalului Vânătorii din țară. Spre deosebire de anii precedenți, la această ediție au participat și cei de la „Paprika TV”, precum și reputatul bucătar Antonio Passarelli, care au efectuat reportaje ample aici la noi. De asemenea, i-am avut ca invitați pe domnul Petru Voloșciuc, președintele Raionului Strășeni din Republica Moldova, pe domnul deputat Simion Grișciuc din Republica Moldova și tot de peste Prut ne-a onorat și domnul Vasile Dolghii, primarul comunei Micăuți. Cu această ocazie s-au semnat actele de înfrățire între comuna Bata și comuna Micăuți”, ne-a declarat domnul primar Ion Micurescu.

La ora 11, câini de vânătoare de toate taliile, care de care mai gătiți, au luat parte la

demonstrația canină, care s-a întins pe parcursul unei ore, iar apoi atenția spectatorilor a fost direcționată spre țarcul care adăpostea un mistreț. Aici a avut loc o demonstrație de lucru cu câini hărțuitori, fiecare demonstrându-și tenacitatea și punând în valoare antrenamentul de ani de zile. „Am auzit de festival în urmă cu un an, când am participat cu un câine la proba aceasta. Anul acesta am venit cu doi câini un terrier și o corcitură de terrier cu copoi, de dresura cărora mă ocup personal. Contează mult cum latră, cum se aruncă pe mistreț, cum îl agită. Pentru a avea un câine bun care să facă treabă, trebuie antrenat cam doi, trei ani”, ne-a explicat Guga Dănuț Mircea, unul dintre vânătorii participanți la această probă.

Oaspeți de seamă din tot Banatul și din Republica Moldova au luat parte la Festivalul Vânătorilor

„Primul după... Ceașescu”

În timp ce câinii de vânătoare fugăreau mistrețul și tinerii curajoși încercau tiroliana, mirosul preparatelor vânătoarești pregătite la ceaun promitea să fie o încântare pentru papilele gustative, mai târziu. Dar, pe lângă ceaunele aburinde, vizitatorii și vânătorii puteau admira măiestria trofeelor expuse, care de care mai valoroase. Totuși, de departe, am rămas impresionată de pielea de lup ce trona peste toate trofeele. Un asemenea exemplar este pe cât de rar, pe atât de valoros,

iar captura îi aparține lui Victor Onaga, care ne-a împărtășit experiența prinderii acestui lup. „Acest lup a fost împușcat în județul Arad, pe Fondul de Vânătoare Măgura și este medaliat cu aur pe baza punctajului pe care l-a primit de la federațiile internaționale de vânătoare. După recordul național al lui Nicolae Ceașescu, lupul aici de față ocupă locul doi în clasament. De fapt, eu mi-am luat permisul de vânătoare și arma înainte de a avea permisul de șofer - cu o lună jumătate. Am împușcat lupul în ianuarie 2008 și mă consider un norocos. Întâlnirea cu lupul a fost interesantă. Imediat după ce am obținut permisul de vânătoare era autorizație la lup. Încântat de idee fiind, am cerut să fiu urcat în ultimul ștand, într-un vârf de munte, de unde aveam două culoare de tragere. Lupul a apărut la 100 de metrii distanță de mine. Acesta a fost norocul meu, că altceva nu pot spune că a fost. L-am împușcat din noroc, din șansă, așa a fost ca acest lup să cadă din focul meu. Senzație pe care o ai după o astfel de experiență, îți dă o foarte mare încredere pe viitor ca vânător. În momentul în care începi vânătoarea cu un astfel de trofeu, mă gândesc că supremul l-am atins. După ce l-am împușcat, căutam pe cineva să-l jupoaie de această blană, dar n-a vrut nimeni. Am găsit un bătrânel în zonă care a luat decizia să-l jupoaie, iar niște prieteni care au o firmă de tăbăcit piei au transformat-o în ceea ce vedeți azi. Dar, trofeul nu constă în blană, ci în mărimea craniului. Despre un alt record este greu de vorbit, presupune atenție mai mare asupra trofeului. Mi-aș dori pe viitor să împușc un urs, o capră neagră și, de ce nu, un cerb carpatin foarte mare. Am împușcat unul, dar nu suficient de mare”, a concluzionat Victor Onaga.

După recordul național al lui Nicolae Ceașescu, acest lup ocupă locul doi în clasament

Pe lângă trofee, pe lângă ceaunele aburinde, miile de vizitatori și vânători prezenți au putut să urmărească o demonstrație cu șoimi, după care a avut loc degustarea produselor vânătoarești și spectacolul folcloric, minuțion pregătit de Primăria și Consiliul Local Bata. Evenimentul a fost organizat de Consiliul Județean Arad, prin Centrul Cultural Județean Arad, Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi și, evident, Primăria comunei Bata.

Foaia de Oțelu Roșu

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

60 de ani de învățământ liceal la Oțelu Roșu

Prof. DIANA-ROXANA GHIORGHION

Liceul Bănățean Oțelu Roșu și-a câștigat o identitate inconfundabilă printre școlile județului Caraș-Severin pentru că și-a continuat tradiția învățământului performant, oferind locuitorilor din Valea Bistrei și nu numai (copii, tineri, adulți), indiferent de etnie și religie, oportunități de educație, astfel încât, absolvenții Liceului Văii Bistrei s-au remarcat în cele șase decenii nu doar prin ceea ce știu, dar și prin ceea ce pot să facă acolo unde ei au devenit reperi cetățenești și intelectuale.

Înființarea învățământului liceal în zona Văii Bistrei s-a impus ca o necesitate, uzina metalurgică funcționând după anul 1950 la capacitatea maximă, ceea ce impunea o forță de muncă calificată. Astfel că, în toamna anului 1953 debutează învățământul liceal sub denumirea de Școala Medie de 10 ani, cu o durată a cursurilor de 3 ani. Primul local de școală liceală l-a constituit actualul edificiu declarat monument istoric, Școala cu Troiță, local în care se desfășoară în prezent cursurile învățământului primar ale Școlii Gimnaziale Nr. 1, astăzi structură a Liceului Bănățean Oțelu Roșu. Placa de marmură inscripționată pe frontispiciul clădirii confirmă acest adevăr.

Printr-o decizie ministerială, durata cursurilor liceale se prelungește cu un an, astfel, în anul 1957, Școala Medie de 10 ani devine Școala Medie de 11 ani.

Învățământul liceal a funcționat în paralel cu învățământul primar și gimnazial până în toamna anului 1961, când Școala Medie de 11 ani își schimbă denumirea în Școala Medie Mixtă și

devine unitate liceală independentă. În 1965 Școala Medie Mixtă își schimbă denumirea în Liceu de Cultură Generală, urmând ca un an mai târziu să devină Liceu Teoretic.

În anii revoluției industriale, politicile educaționale au extins domeniile profesionale, marginalizând învățământul teoretic, practic Liceul Teoretic din Valea Bistrei este desființat în mod abuziv și nejustificat. Vechea Școală Profesională a uzinei, ce funcționa din anul 1927, a devenit locul și cadrul unde se profila, în 1973, Liceul Industrial Metalurgic, unitate ce a funcționat în paralel cu Școala Profesională, Școala de Maiștri și Școala Postliceală.

După Revoluția din 1989, învățământul este declarat „prioritate națională”, Liceul Industrial Metalurgic își schimbă denumirea, în anul 1990, în Grup Școlar Industrial, unitate ce a început să școlarizeze, pe lângă filiera tehnologică, și filiera teoretică cu profilurile real și uman. În anul școlar 2000-2001, Grupului Școlar Industrial i se arondează Școala cu clasele I-VIII Nr. 2 Oțelu Roșu, unitatea școlarizând din acel an, pe lângă ciclul liceal, și ciclurile de învățământ primar și gimnazial.

Semn al recunoașterii valorii liceului și a rezultatelor obținute, în anul școlar 2010-2011,

Grupul Școlar Industrial își schimbă denumirea în Liceul Bănățean.

În vederea asigurării calității educației și a optimizării gestionării resurselor, conducerea Liceului Bănățean și a Școlii cu clasele I-VIII Nr. 1 au primit în anul școlar 2010-2011, acordul Primăriei și Consiliului Local Oțelu Roșu în vederea unificării celor două unități de învățământ. Astfel, Școala Gimnazială Nr. 1 devine structură a Liceului Bănățean.

În calitate de ofertant comunitar de servicii educaționale, liceul și-a profesionalizat demersul instructiv-educativ sub semnul calității și eficienței didactice. Pentru performanțele deosebite obținute în activitatea de cooperare europeană și contribuțiile aduse la promovarea și dezvoltarea dimensiunii europene a educației, liceului i se acordă, în anul 2012, certificatul

de Școală Europeană. În toamna anului 2013, Liceului Bănățean i se arondează și Grădinița cu Program Normal Nr. 1, grădiniță ce funcționează în localul învățământului primar. Performanțele înregistrate an de an de elevi la olimpiadele și concursurile județene, interjudețene și naționale, medaliile de aur și argint obținute de Horațiu Stoica la olimpiadele internaționale de la Helsinki și Havana, rezultatele bune de la evaluările naționale, reprezintă un cadru de referință pentru oferta educațională pe care unitatea noastră școlară o oferă elevilor de pe Valea Bistrei.

DASCĂLI – CETĂȚENI DE ONOARE AI ORAȘULUI OȚELU ROȘU

Prof. FLOARE POPA și ȘTEFANIA PUCHIANU

Zineri, 3 octombrie 2013, în sala de festivități a Primăriei Oțelu Roșu s-a acordat, prin actul decizional al Consiliului Local Oțelu Roșu, în baza expunerii de motive a Comisiei de învățământ, titlul de Cetățean de onoare doamnelor profesoare Eugenia Boldea și Sabina Orszari.

Doamna prof. Eugenia Boldea și-a început cariera didactică la liceul din Oțelu Roșu, în anul 1973, ca profesor de chimie, pe atunci fiind proaspătă absolventă de facultate. Ambicioasă, tenace, profesionistă,

ingenioasă, dând dovadă de spirit practic, s-a remarcat în cadrul colectivului de cadre didactice, prin echitate și seriozitate. Din anul 1987 i-a urmat soțului ei, ing. Francisc Boldea, la conducerea liceului, fiind director al Liceului Văii Bistrei în perioada anilor 1987-1989. N-a fost o decizie ușoară să preia conducerea, după mandatul plin de realizări al acestuia. Dar și de această dată, profesoara Eugenia Boldea a confirmat, dovedind un real talent de conducător. La începutul anilor '90, soții Boldea s-au transferat în Lugojul natal, unde calitățile lor manageriale au fost repede remarcate și apreciate.

În prezent, domnul Francisc Boldea este primarul municipiului Lugoj.

Doamna prof. Sabina Orszari a fost director al Școlii Gimnaziale Nr. 1, în prezent structură a Liceului Bănățean Oțelu Roșu, în perioada 1991-1998. La început a profesat ca învățător la această școală, venind aici la începutul anilor '60, după care și-a completat studiile la Universitatea

din Timișoara, devenind profesor de limba română. Pe parcursul întregii cariere a fost un om de o deosebită modestie, impunând respect prin felul său de a fi. În această atmosferă deosebită, școala, în care a profesat

și pe care a condus-o, s-a impus ca fiind o școală cu un corp profesoral deosebit, care a modelat numeroase vârstare. Soțul doamnei profesoare Sabina Orszari, de asemenea un om cu abilități manageriale, domnul dr. ing. Erwin Orszari a fost directorul Uzinei din Oțelu Roșu la începutul anilor '90, de asemenea fiind cunoscut ca un om de o înaltă ținută profesională, care s-a luptat pentru soarta siderurgiei din orașul de pe Bistra.

Cele două cadre didactice s-au caracterizat prin profesionalism și deosebite calități manageriale, contribuind la promovarea unităților școlare pe care le-au condus.

Foaia de Birchis

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

La Birchis, cultura este la ea acasă

Ioan GUȚU - primar al comunei Birchis

Cântec, joc și voie bună la Birchis, unde în 8 septembrie a avut loc Ruga. Sărbătoarea sătească a coincis, ca peste tot în Banat, cu hramul bisericii din localitate, eveniment care a făcut ca mulți fii și fiice ale comunei să revină pe plaiurile natale pentru a celebra cum se cuvine, alături de familiile lor. Sărbătoarea a fost una realizată cu mare fast, Primăria și Consiliul Local Birchis asigurându-se că și în acest an toți cei prezenți vor pleca acasă mulțumiți și vor purta pe buze multe zile amintirea Rugii de la Birchis.

Domnule primar, ne aflăm împreună, la cea mai importantă sărbătoare a acestei așezări: Ruga satului, care sat este și reședință de comună. Cum ați pregătit această zi?

► După cum puteți observa și astăzi, avem multă lume care s-a reunit, s-a reîntâlnit după un an de zile. Desigur, la Birchis obișnuim ca în fiecare an să organizăm Ruga satului de Sfânta Maria Mică, în data de 8 septembrie. De altfel, la Birchis nu se organizează doar Ruga satului, ci obiceiurile și datinile strămoșești sunt în vigoare. Sărbătorile de iarnă sunt sărbători de iarnă, cele de primăvară și vară la fel. Se organizează în cadrul comunității manifestări culturale, seri de colinde. La Birchis, cultura este la ea acasă.

Slujiți cu adevărat cultura, domnule primar, nu întâmplător Senatul Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric a validat numirea dumneavoastră în Comitetul Director al Uniunii. Aveți atâtea locuri memorabile în comuna Birchis. Când spui Mocioni, vezi tot neamul românesc din Ardeal și Banat din întreg veacului al XIX-lea. E adevărat?

► Vreau să aduc din începutul răspunsului meu, mulțumire Senatului Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric pentru numirea mea în Comitetul Director, și, revenind la întrebare, răspunsul este retoric: Mocioni, Ardealul și Banatul au fost una!

La nivelul comunei Birchis avem scrise pagini zbuciumate de istorie. La Căpâlnaș este înmormântat ultimul vlăstar al Familiei Mo-

cioni, este vorba de Ecaterina Mocioni, fapt pentru care am și organizat acum 5 ani o manifestare în memoria contesei de Mocioni și, după cum se cunoaște, această familie a fost cea care l-a dat pe cel care a ținut flacăra patriotismului bănățean aprinsă, Alexandru Mocioni.

A fost prezent, în acea zi, printre alte mari personalități, și Alțeta Sa Regală, Principele Radu, iar eu am văzut cu ochii mei acea manifestare grandioasă. Felicitări!

► Vă mulțumesc.

Revenind la manifestarea de astăzi, știu cât de greu este să aduceți artiști într-o comună, artiști care să bucure oamenii.

► La nivelul comunității avem un ansamblu folcloric, format din tineri cu preponderență

Alina Trascău și orchestra sa

► Ca de fiecare dată, până pe la trei dimineața. Suntem în toamnă, nopțile sunt mai răcoroase, iar manifestarea, după cum ați observat, se desfășoară în aer liber.

Când ați definitivat acest loc pentru manifestări speciale, să le spun așa?

► Odată cu venirea mea aici în 1996. Atunci, primul lucru pe care am încercat să-l fac a fost să pun instituțiile publice la punct. Și alături de instituțiile publice, am amenajat și aceste locuri. Unul la Căpâlnaș, Parcul Tineretului, și unul la Birchis. Asta pentru că satele Căpâlnaș și Birchis au fost mereu două localități cu contradicții. Eu fiind din Căpâlnaș, nu puteam să fac ceva doar pentru acest sat, fără a fi acuzat că nu fac și pentru Birchis. Așa că toate obiectivele, inclusiv școlile în care am investit peste 15 miliarde de lei vechi pentru a le moderniza, căminele culturale, dispensarele, le-am realizat în ambele sate.

E un lucru nu ușor.

► Nu este, mai ales cu problemele financiare care sunt acum, dar, cu sprijinul Consiliului Județean, am modernizat câte ceva.

Dumnule primar, dacă nu ar fi afară satul întreg, cu goști și cu orchestra „pră bină”, v-aș mai întreba despre proiectele de viitor, dar la viitoarea noastră întâlnire, o voi face negreșit. Vă mulțumesc până atunci pentru amabilitate.

► Și eu vă mulțumesc.

INTERVIU REALIZAT DE
NICOLETA BADESCU

Ioan Guțu, primarul nostru alături de consăteni și goști

din Căpâlnaș, sat aparținător de comuna Birchis, sat cu tradiție, unde s-a respectat folclorul. Tot în comună, avem soliști vocali, soliști instrumentali. Dar, vedeți dumneavoastră, atunci când aduci pe cineva din afară, lumea vine cu mai mare plăcere, pentru că pe aceștia din zonă deja îi cunosc. Astfel, că am adus de la Timișoara o formație și o solistă, care au fost prezenți și în anii trecuți, iar oamenii au fost mulțumiți. Măcar o dată pe an să fie cineva care să-i distreze cum trebuie.

Până la ce oră credeți că se va întinde bucuria acestei sărbători?

URME DACO-ROMANE ÎN COMUNA BIRCHIS

DOMNICA FLORESCU

În urma unor săpături arheologice din 1976, făcute în hotarul localității Căpâlnaș s-a descoperit o urmă romană, și anume o întăritură cu plan pătrat, cu colțuri rotunjite, cu dimensiunile 42 x 42 m. După părerea cercetătorului clujean I.H. Crișan, aceasta ar fi

„o mică întăritură de pământ din evul mediu, dar judecând pe baza amplasării caracteristice, cât și pe baza aspectului ei, mergând până în cele mai mici amănunte pare a fi mai degrabă un burgus roman, decât o fortificație din epoca feudală”.

Tot în urma unor săpături arheologice efectuate la Birchis au fost descoperite patru bare de aur, diferite, de la brățări de proveniență traco-dacice.

ÎNSEMNĂRI ÎN ȚARA BANATULUI

Toamnă, îmbătrânesc copacii cu fruntea sus în țării. Îmbătrânesc copacii, așa cum oamenii nu vor reuși niciodată: semeți și solemni.

Să fie oare liniștea secretul care le asigură măreția senectuții? Liniștea, pentru care Tolstoi și-a părăsit soția la 82 de ani? Și ce soție! Sofia, cu 16 ani mai tânără, cea care l-a făcut „fericit, cum nu poate fi decât un om la un milion”.

*

O doamnă a vindecărilor prin har, trăiește convinsă că din pricina neliniștii din adâncul ființei noastre, se dezvoltă bolile în lăuntru trupului nostru.

Carevasăzică, bolile nu se prea leagă de oamenii fericiți. Și țara asta ar avea mulți oameni fericiți dacă bogății ei nu și-ar cultiva propria nefericire în spațiul public.

*

Se citesc geniile între ele. Revăd „Ghepardul” lui Lampedusa, cu o distribuție de zile mari: Alain Delon, Terence Hill, Giuliano Gemma, Burt Lancaster și Claudia Cardinale. Toți, sub bagheta măiastră a lui Luchino Visconti. „Bisogna cambiare tutto per non cambiare nulla”, îl sfătuiește nepotul pe unchi, în încercarea de-al convinge, să rupă jurământul de credință față de Regatul celor două Sicilii. Adică: „Trebuie să schimbăm totul pentru ca nimic să nu se schimbe.”

Vă amintiți finalul discursului rostit de Farfuridi la întrunirea electorală din actul al treilea al comediei „O scrisoare pierdută”: „Din două una, dați-mi voie: ori să se revizuiască, primesc! dar atunci să se schimbe pe ici pe colo, și anume în punctele esențiale... Din această dilemă nu puteți ieși... Am zis!”

Latini și ei, și noi. Vai de mama noastră...

*

Triumful femeii asupra bărbatului e veșnicit prin actul de cununie. Ea se lasă cucerită vremelnice prin seducție, pentru ca el să accepte capitularea prin căsătorie.

*

Toamna anului 1996. Cu Mircea Belu, actorul frumos ca un prinț arătat din legendă, șed în pridvorul casei mele din pusta Banatului. Mircea Belu, glas metalic, recitator desăvârșit. Mircea recită din propria creație:

„La masa de slăvire privind spre univers
Când îi venise rândul Actorul îndrăzni
Să potrivească starea Poetului în vers
Sub reflectorul lunii, făcând din noapte, zi.”

Și mai târziu, mult mai târziu închipuim un lujer da fată, stându-ne alături la masă.

„Trăim în șeaua viselor prin norii
Trași de caleașca brumelor de noapte
Și caut în zadar să mi te-apropii
Când totu-n lumea asta ne desparte.”

Era 28 octombrie. Au trecut de atunci 17 ani! Regăsirea în bibliotecă a „Lacrimii de seară”, mă ajută să-mi revăd prietenul ce „cu lacrimi nevăzute bate-n porți, s-arate tuturor drumul ascuns.”

De la acest actor, poet, farmacist și preot,

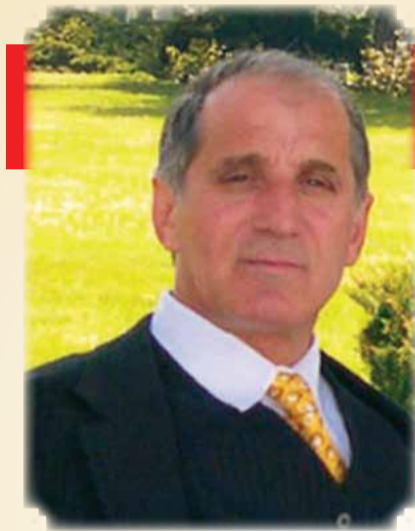
am învățat eu, tânăr fiind, că patul, dacă e împărțit bine la doi, devine un spațiu de clemență unde se eliberează pașaportul pentru iertare.

*

Mă uit la oamenii politici, români, desigur, la oamenii de stat – de stat jos ? – mulți dintre ei, trecuți de 55 de ani, adică gata oricând să-i ajungă zorii fără să mai simtă vreo durere. Ei bine, îi văd nelegiuindu-se pentru tot felul de foloase, mințind pentru pentru un mandat în plus, ori făcând sluj înaintea unor demnitari străini pentru o demnitate evanescentă. „Ce greu e să fii bătrân și, mai ales, să meriți a fi bătrân!”

*

Vorbă de om de onoare: „Anumite treburi întâi se fac, și mai apoi se spun.”

VASILE TODI

de munte. Cel dintâi sunet al „Simfoniei nr. 5 în Do minor Op. 67”, înfioară natura. Avea dreptate Schindler, așa bate destinul la poartă. Această bijuterie a geniului, îmi este condusă spre suflet de bagheta lui Herbert von Karajan, tot astfel, poate, cum strămoșii săi îndemnau oile de la iernat spre primavera pindeană.

„Oriunde mă duci este nevoie de mine”, îl asigură cândva dirijorul pe un șofer vienez de taxi. Și totuși, a fost o vreme, când nimeni nu a avut nevoie de Karajan. Vă vine să credeți? Karajan șomer! Era în primăvara anului 1934.

„Multe au fost nopțile în care călătoream încoace și încolo ca să mă prezint. Plecam mai ales sâmbăta noaptea, când era zi de spectacol de teatru, și, în noaptea următoare, mă întorceam... Exista un film italian al lui De Sica, „Hoții de biciclete”, în care un om privește tot ce i se întâmplă la Roma prin prisma bicicletei care îi fusese furată. La fel eram și eu, priveam totul prin ochelarii unei orchestre. Pentru mine, orașul în care ajungeam sau prin care treceam noaptea nu era un oraș, ci sediul unei orchestre. De aceea ardeau felinarele. Dar în noaptea următoare eram din nou expulzat, nebăgat în seamă. Acest sentiment că nu sunt dorit m-a însoțit relativ multă vreme. Nici măcar nu eram lăsat să dau probă de dirijat”, își va aminti aromânul imperial, atunci când avea să fie nevoie de el, oriunde. Și avea 26 de ani!

*

Caut prin arhiva „Scrisului bănățean”. Prin rafturile bibliotecii, alte și alte reviste postbelice. Da, s-a scris și așa:

„Rabateza-i spune-n șoapte:
«Strungule, ștregar bătrân,
Vino să te strâng la sân
Că nu-i nimeni în uzină...
Sau ți-e dor de bormașină?»”

Sunt invitat la Reșița, de doamna Doina Frunzăverde, la o întâlnire cu Adam Puslojić. Pe doamna Doina Frunzăverde am întâlnit-o întâia dată, într-o zi de 11 mai, atunci când a onorat cu prezența, Gala Premiilor Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric.

M-a impresionat în acea zi, și de atunci ori de câte ori ne revedem, felul armonios în care această doamnă a învățământului din Țara Banatului îmbină modestia cu prestața.

Recitesc, înaintea venirii lui Adam Puslojić, în talmăcirea Virginiei Șerbănescu, „Epopoea lui Ghilgameș” și brusc, îmi amintesc debutul poemului „Enghidu” „văzut” de Nichita: „A murit Enghidu, prietenul meu / care ucise lei cu mine”.

Ghilgameș, regele din Uruk plecat cu mii de ani înaintea lui Nichita în căutarea nemuririi pe care Nichita a aflat-o înaintea sa.

Dar, rețeta înțelepciunii, dăruită de nimfa Siduri acestui semizeu pe care partea lui muritoare l-a dăruit pieirii, au înțeles-o și au trăit-o epopeic Adam și Nichita: „Tu Ghilgameș, sature-ți pântecele! Fii vesel ziua și noaptea! Fă sărbătoare din fiecare zi, cântă și joacă ziua și noaptea. Cu alte cuvinte, „beți vin bun, iubiți numai ce vă place și pe furi...”

*

Nichita: – „Ce cub perfect ar fi fost acesta/ de n-ar fi avut un colț sfârâmat!” Să fi